

Luptați și veți învinge!

M. Mebrenko

URIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 227-230 / noiembrie-decembrie 2012

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

În fiecare a patra sâmbătă a lunii noiembrie, în Ucraina este marcată Ziua memoriei victimelor Holodomorului și represiei politice. În anul în curs, această zi memorabilă cade în 24 noiembrie, când ucrainenii din Ucraina și de pretutindeni cinstesc memoria milioanei de victime ale foametei

lege, președintele de atunci al Ucrainei a salutat hotărârea istorică a parlamentarilor ucraineni, menită să ducă la restabilirea demnității naționale a Ucrainei și a dreptății istorice.

Actele regimului totalitar trebuiau condamnate și pe plan mondial. Diplomația ucraineană și ucrainenii

Decenii de-a rândul ni s-a interzis chiar să ne amintim despre aceste evenimente cumplite”, a menționat președintele, adăugând: „Dar poporul ucrainean a dat dovadă de rezistență. Datorită încrederii în forțele sale, dragostei față de Ucraina și năzuinței din moștrămoși de libertate și independență, noi am rezis-

MILIOANE DE VICTIME ALE HOLODOMORULUI DIN UCRAINA

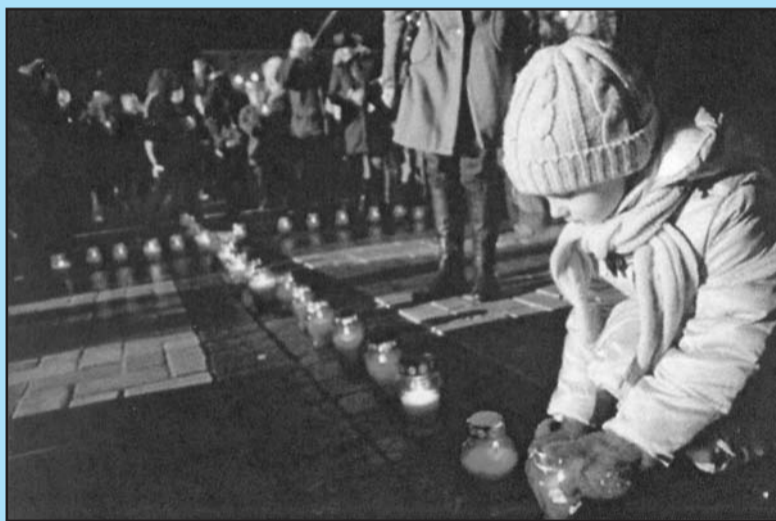
provocate de totalitarismul roșu în anii 1932-1933. Ziua de 24 noiembrie este una a conștiinței și a responsabilității în fața istoriei, fiecare dintre noi fiind dator să cunoască adevărul despre cele petrecute și să evalueze critic trecutul pentru ca tragicele evenimente din anii 1932-1933 să nu se mai repete.

Holodomorul din Ucraina anilor 1932-1933 reprezintă una dintre cele mai groaznice catastrofe umane din istorie. Exterminarea fizică în masă a țăranului ucrainean prin foamete artificială a fost un act premeditat al sistemului politic, îndreptat împotriva unor oameni pașnici, care a avut ca rezultat nu numai dispariția unei importante pături de țărani înstăriți, ci și a unei întregi generații a populației de la sate. Au fost subminate, în felul acesta, bazele sociale ale națiunii ucrainene, tradițiile și cultura ei spirituală.

Conform cercetărilor întreprinse, Holodomorul a luat viața a aproape zece milioane de oameni. Această cifră depășește pierderile suferite de poporul ucrainean în cel de-al Doilea Război Mondial. Ucraina resimte și astăzi efectele cumplitei terori care avea ca scop distrugerea planificată a națiunii ucrainene. Se estimează că în perioada cea mai grea a foametei provocate mureau în fiecare zi 25.000 de oameni. Adevărata dimensiune a dezastrelor a fost ascunsă în perioada Uniunii Sovietice, fiind adusă în atenția opiniei publice abia după dobândirea independenței de către Ucraina, în 1991. Țăranii mureau fiindcă nu aveau ce mânca. Ei erau izolați de restul lumii și nu aveau nicio putere. Oamenii din zonele ce aparțineau atunci de România încercau să vină în ajutor țăranilor din Ucraina. Se cunosc multe cazuri când ajutoarele venite de la români erau înapoiate în țara de origine: vameșii nu permiteau ca alimentele să intre în Ucraina pe motiv că aveau „microbi și bacterii”.

La 28 noiembrie 2006, Rada Supremă a Ucrainei a adoptat proiectul de lege care condamnă Holodomorul, o pagină neagră din istoria țării. Atribuindu-i acestui proiect legislativ, prin semnătura sa, putere de

de peste hotare au depus mari eforturi pentru ca comunitatea mondială și instituțiile internaționale să recunoască Holodomorul drept genocid al poporului ucrainean. Holodomorul a fost recunoscut oficial drept genocid al poporului ucrainean de 24 state și de



26 organe legislative ale unor unități administrativ-teritoriale din șapte state ale lumii. Această mare tragedie, care rămâne unică în istoria umanității, a fost recunoscută, de asemenea, în cadrul ONU, al Parlamentului European, OSCE, UNESCO și al Adunării Baltice.

Cu prilejul comemorării Holodomorului din acest an, președintele Ucrainei, Viktor Ianukovyci, a declarat că ucrainenii au obligația să păstreze pentru totdeauna în inimile lor memoria tragediei provocate de regimul totalitar. În mesajul șefului statului adresat poporului ucrainean se arată, între altele: „În aceste zile se împlinesc 80 de ani de când pe pământul nostru s-a abătut nenorocirea”. „Din 1932 și până în 1933, Ucraina și alte țări ale fostei URSS au cunoscut Holodomorul”. Președintele a ținut să sublinieze faptul că „această crimă a schimbat pentru totdeauna cursul istoriei poporului ucrainean”. „Ea a fost una dintre cele mai grele încercări hărăzite nouă de soartă. Holodomorul nu i-a exterminat doar fizic pe oameni. El a fost menit să sădească în ei supunerea și frica.

Șeful statului a mai menționat că „astăzi, lumina plâpândă a lumânării ne unește în rugăciunea pentru sufletele victimelor Holodomorului. Noi îi pomenim în egală măsură pe toți aceia care au împărțit cu noi ultima bucată de pâine, salvându-i de la moarte pe compatrioții noștri”. „Avem obligația să purtăm mereu în inimile noastre memoria despre aceste evenimente cumplite. De asemenea, trebuie să facem tot ce depinde de noi pentru ca o asemenea tragedie să nu se mai repete în viitor”.

După cum a transmis agenția UNIAN, în ziua de 24 noiembrie 2012, la Kiev, lângă Memorialul Național al Victimelor Holodomorului s-au adunat peste trei mii de oameni pentru a participa la manifestarea consacrată comemorării victimelor acestei tragedii. Participanții la acțiune au aprins lumânări în memoria victimelor Holodomorului din anii 1932-1933. La pedestalul Memorialului au fost depuse coroane de flori din partea partidelor politice, a reprezentanților misiunilor diplomatice și organizațiilor internaționale acreditate în Ucraina. Pe colina de lângă Memorial, organizatorii acțiunii au aprins un mare număr de lumânări și au desfășurat o pancartă pe care scria „Holodomorul este un genocid. Noi nu uităm”. Reprezentanții Bisericii Ortodoxe Ucrainene, aparținând Patriarhiei Kievului, și ai Bisericii Greco-Catolice Ucrainene au oficiat slujba de pomenire a victimelor foametei.

În țara noastră, Ambasada Ucrainei în România în parteneriat cu Uniunea Ucrainenilor din România au cinstit memoria victimelor nevinovate ale Holodomorului din Ucraina prin organizarea la biserica Cașin din București a unei slujbe de pomenire, oficiate în română și ucraineană de preotul dr. Dumitru Colotelo. O scurtă evocare a evenimentelor tragice a fost făcută de dna Iaroslava Colotelo, președintă a filialei București a UUR. Au participat ucraineni bucureșteni, prieteni ai lor, iar din partea Ambasadei Ucrainei în România, ministrul-consilier dr. Teofil Rendiuk.

Ion ROBCIUC



СОЮЗ УКРАЇНЦІВ
РУМУНІЇ

UNIUNEA UCRAINENILOR DIN ROMANIA
THE UKRAINIAN'S UNION OF ROMANIA

Calea Victoriei, nr. 216, Sector 1, Bucuresti
Tel./Fax: +4 021 222. 07. 55, Tel: +4 021. 222. 07. 37
Email: uur.secretariat@gmail.com

Către Liceul Ucrainean „Taras Șevcenko“ din Sighetu Marmăției

Consiliul de Conducere (Rada) al Uniunii Ucrainenilor din România reprezentat prin președintele său, Ștefan Buciuta, deputat în Parlamentul României, exprimă profundă mulțumire statului român și Guvernului României pentru că au dat curs cererii comunității ucrainene de a reînființa Liceul Ucrainean la Sighetu Marmăției, leagănul culturii ucrainene.

Stimate domnule director Marian Herbil,

Ne bucurăm să avem posibilitatea de a transmite cadrelor didactice, întregului personal, precum și elevilor sincere felicitări și urări de succese în procesul instructiv-educativ cu speranța de îmbunătățire a activității dumneavoastră pe viitor.

Cu prilejul celei de a 15-a aniversări a Liceului Ucrainean „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției vă dorim și ne dorim cu toții ca această instituție educațională în limba maternă a comunității ucrainene să dăinuie cât mai mult, fără alte opreliști, iar comunitatea ucraineană să depună eforturi susținute în vederea modernizării acestei școli.

Sincere felicitări și „La mulți ani!”

Cu stimă și respect,

Deputat BUCIUTA ȘTEFAN,
președintele UUR

Av. ION MAROCICO ALES DEPUTAT



În urma alegerilor parlamentare din 9 decembrie 2012, Ion Marocico, candidat al UUR în alegerile pentru Camera Deputaților, a fost declarat învingător, obținând 7.353 de voturi. Ion Marocico întrunește toate calitățile necesare unui deputat.

Colectivul redacțional al revistei îi dorește să fie un parlamentar activ, dedicat cauzei minorității ucrainene pe care o reprezintă și cauzei României, în general.

Câteva repere biografice: Ion Marocico s-a născut la 20 decembrie 1974 în comuna Ulma, județul Suceava, fiind de naționalitate ucraineană. Este absolvent al Facultății de Drept a Universității de Stat „Nicolae Titulescu” și al Masterului de Management Organizațional din cadrul Universității de Vest „Vasile Goldiș”. A studiat și practicat dreptul comercial, dreptul civil, dreptul penal, procedura civilă, procedura penală, dreptul familiei, dreptul comunitar, dreptul asigurărilor, dreptul muncii.

Din 2008, este avocat definitiv, desfășurând în cadrul Cabinetului de avocat „Marocico Ion” următoarele activități: consultații juridice, studiul dosarelor, elaborarea opiniilor juridice față de anumite spețe ale clienților, reprezentarea și asistarea acestora în fața instanțelor și autorităților statului, formulări de acțiuni, acte și contracte.

Ion Marocico este stabilit la Timișoara, îndeplinind din 2010 funcția de prim-vicepreședinte al filialei Timiș a UUR, iar din 2011, cea de președinte al Comisiei de Etică și Litigii a UUR.

Conturile bancare ale Uniunii Ucrainenilor din România blocate ilegal

Uniunea Ucrainenilor din România s-a confruntat cu grave probleme financiare din cauza unor plângeri calomnioase adresate unor organe de stat ale României, inclusiv Parchetelor de pe lângă instanțele judecătorești, cu intenția de a ponegri Consiliul UUR și de a bloca activitatea acesteia, așa cum rezultă din: plângerea penală adresată Parchetului de pe lângă Tribunalul județului Ilfov de către Morhan Dumitru și Grijac Alexa crijați în reprezentanți ai conducerii UUR, a avut drept scop inducerea în eroare a organului de cercetare penală prin unele învinuiri fictive, urmărind obținerea dominației asupra Uniunii Ucrainenilor din România. Ambii și-au stabilit domiciliul în județul Ilfov, și au căutat să mai găsească o persoană din cadrul administrației Uniunii Ucrainenilor din România pentru a putea face acest denunț penal.

Prin aceste demersuri, au indus în eroare Parchetul de pe lângă Tribunalul Ilfov, care a procedat la cercetarea penală împotriva unor persoane, inclusiv a angajatei UUR, deși UUR nu are nicio organizație în acest județ, iar sediul central vechi și cel nou al UUR se află în sectorul 1, București.

În acest scop, au folosit nelegal documentele falsificate ale UUR, inclusiv o ștampilă falsă cu inscripțiile UUR.

În urma acestor plângeri calomnioase, Parchetul de pe lângă Tribunalul Ilfov, a dispus organelor de cercetare penală, prin adresa din data de 28.05.2012, să procedeze la ridicarea și sigilarea unor documente contabile ale UUR și a documentelor care au stat la baza înființării Uniunii Ucrainenilor din România și, totodată, prin ordonanțele din data de 21.05.2012 și 25.05.2012, să instituie sechestrul asigurator parțial și apoi total asupra bunurilor UUR.

Fiind puși în această situație neașteptată, conducerea UUR, prin președintele său, Buciuta Ștefan, a căutat să se informeze asupra stării de fapt de la procurorul de caz și prim-procurorul Parchetului de pe lângă Tribunalul Ilfov, depunând mai multe contestații și plângeri prin care a încercat să informeze Parchetul că persoanele sus-

amintite sunt în litigiu cu UUR, având mai multe procese pe rol și că documentele depuse la parchet sunt false și calomnioase. La contestațiile noastre depuse împotriva măsurii asiguratorii, înregistrate la Parchetul de pe lângă Tribunalul Ilfov în 30.05.2012, prin care am solicitat rezolvarea contestației și ridicarea sechestrului asigurator, arătând că ordonanțele erau nemotivate și că s-a trecut la luarea acestei măsuri fără ca plângerea penală să fi fost formulată de către reprezentanții legali ai UUR și fără ca vreun membru din conducerea UUR să fie audiat cu privire la infracțiunea pentru care este cercetată angajata UUR.

La 29.05.2012, UUR s-a adresat Parchetului de pe lângă Tribunalul Ilfov, în care preciza că, conform Statutului UUR, președintele UUR este singurul în măsură să reprezinte Uniunea în raport cu organele statului și că Morhan Dumitru și Grijac Gheorghe Alexa nu aveau nicio calitate de vicepreședinte, respectiv, secretar al UUR, iar aceștia nu puteau înregistra cereri în numele UUR. Totodată am solicitat Parchetului de pe lângă Tribunalul Ilfov, eliberarea unui certificat de grefă, din care să rezulte părțile, obiectul și cauza cercetată în dosarul în cauză.

La 31.05.2012, Parchetul de pe lângă Tribunalul Ilfov a emis o ordonanță pentru angajata UUR privind obligația de a nu părăsi localitatea de domiciliu, până la data 29.06.2012 inclusiv.

În urma acestei ordonanțe ne-am adresat prim-procurorul Parchetului de pe lângă Tribunalul Ilfov cu contestație împotriva măsurilor luate.

Neputând soluționa singuri situația creată, ne-am adresat Guvernului României - Departamentului pentru Relații Interetnice(DRI), prin care am solicitat sprijin pentru soluționarea acestei probleme și eventuala achitare a salariilor și decontarea plăților către diferiți furnizori.

Totodată, UUR s-a adresat primului ministru al Guvernului României, Ministerului Justiției și Ministerului Public.

La sesizarea noastră la prim-procuror, am primit răspuns din partea procurorului general, prin care ne informa că sesizarea adresată Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost înaintată Parchetului de pe lângă Curtea de Apel București spre soluționare.

De asemenea, Ministerul Justiției ne comunica că în temeiul articolului 45 din Legea nr.31/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, sesizarea UUR a fost transmisă Inspecției Judiciare în vederea verificării prealabile a aspectelor reclamate cu privire la săvârșirea unor abateri disciplinare de către magistrați și după primirea rezultatului comunicat de Inspecția Judiciară, UUR va fi informată cu privire la decizia Ministrului Justiției asupra sesizării noastre.

Ulterior, ne-am adresat Consiliului Superior al Magistraturii, prin care am solicitat să inițieze verificarea legalității privind măsurile luate în dosarul instrumentat de Parchetul de pe lângă Tribunalul Ilfov.

La 29.06.2012, am primit răspuns de la Parchetul de pe lângă Curtea de Apel București, prin care ni se aducea la cunoștință că plângerea noastră, remisă Parchetului de pe lângă Curtea de Apel București, a fost trimisă Parchetului de pe lângă Tribunalul Ilfov spre competența soluționare.

După aceste sesizări, s-a emis de către procurorul de caz o nouă ordonanță, prin care dispunea prelungirea obligării învinuitei - angajatei UUR de a nu părăsi localitatea de domiciliu până la 29.07.2012.

De asemenea, la data de 19.07.2012, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, Ștefan Buciuta, a primit un răspuns de la Inspecția Judiciară a Consiliului Superior al Magistraturii, prin care era informat că în urma cercetării prin rezoluția din 13.07.2012 s-a dispus clasarea lucrării privind sesizarea formulată împotriva procurorului de caz, sub aspectul comiterii abaterii disciplinare prevăzute de art.99, lit.t din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată și modificată.

La data de 09.07.2012, ne-am adresat primului procuror al Parchetului de pe lângă Tribunalul Ilfov prin care, în conformitate cu art.24. alin.1, precum și art.15

Deputat Buciuta ȘTEFAN,
președintele UUR

(Continuare în pagina a 4-a)

BUCURIILE UITATE ALE SĂRBĂTORILOR

Era demult, în timpul tinereții mele. Chiar dacă sărbătoarea Crăciunului era departe, în curțile gospodariilor se simțea apropierea evenimentului. Casa trebuia gătită sărbătorește. Pereții erau proaspăt văruiți, podeaua netedă era proaspăt lipită cu lut galben. Totul trebuia să miroasă a curat. Așa se explică de ce întreaga gospodărie putea fi comparată cu un furnicar. Toți membrii familiei, știau că treburile care li se încredințaseră, trebuiau îndeplinite repede și impecabil.

În fiecare seară, flăcăii se adunau la casa unuia dintre ei. Locuințele erau mici, învelite cu stuf. Stuful le asigura căldură iarna și răcoare vara. În bucătărie, lângă perete, se găsea un pat mare din scânduri. Pe el era așezată o saltea de paie. Ziua, patul era învelit cu o cuvertură țesută în casă. Era locul de odihnă al părinților. Cei mici erau culcați pe *lejanka* ce le asigura mai multă căldură. Iernile erau geroase, cu zăpezi mari, uneori nămeții ajungând până la micuțele ferestre. Tot aici, se găsea un dulap cu cele trebuincioase gospodinei. Deasupra sobei, pe un suport, erau atârdate oalele ce străluceau de curățenie. Simplitatea emana o atmosferă caldă, atrăgătoare. Pe lavița așezată lângă fereastră stăteau flăcăii. Începea repetiția. Învățau și repetau cele mai frumoase colinde, pentru a cinsti casele celor dragi. Totul era pregătit până în ajun.

În prima zi a Crăciunului, seara, se umbla cu colindul. Satul vuia de colindele băieților, acompaniați de lătratul câinilor. Se auzeau cele mai frumoase colinde: "Sfânta Varvara", "Ieși, Doamne" și altele. Întunericul se lăsa devreme peste sat.

Nămeții ce acopereau pământul, scliceau la lumina lunii și a stelelor – adevărate felinare naturale. Zăpada înghețată scârțâia sub pașii colindătorilor. Gerul le șfichiua fețele, pătrunzând ușor prin haine.

Degeaba! Acesta-i timpul sărbătorii! Nimic nu te poate opri s-o precinstești. În toate casele, prin ferestre, se vedeau lămpile ce împrăștiau întunericul. Se simțea că e zi de sărbătoare. Se terminase postul Crăciunului, ținut atunci cu sfințenie. Masa era acoperită cu fețe de mese albe ce străluceau, era ornată cu platouri frumos aranjate, pline cu mâncăruri aburinde, toate specifice acestei sărbători: răcitură, salată de boeuf, sarmale, cârnați, fripturi, asezonate cu nelipsitele murături. Așa erau așteptați colindătorii. Călcând pe cărarea bătătorită, ei băteau în fereastră sau ușă și spuneau: "Unchiule, mătușă, ne primiți cu colindul?".

Primind consimțământul, intrau în casă și, sub conducerea șefului, începeau să colinde. Gazdele erau generoase. Pentru ele nu era nimic mai plăcut decât să asculte frumoasele colinde din glasurile puternice ale tinerilor. Pentru colindători erau pregătite din timp daruri și mărunțiș. Ei, ce vremuri au fost! Și acum tânjesc după acele obiceiuri. Li se dăruiau flăcăilor colaci, cârnați, slănină, mere și nuci. Erau cinstiți cu vin. Colindele reprezentau felicitări pentru cei apropiați cu ocazia Sfințelilor Sărbători. Acum, aceste obiceiuri, atât de frumoase, au început să se uite...

Mergeam din casă în casă. La vecini, în casa mare, se vedea numai tușa Caterina. În colț sub icoană ardea candela. Parcă împrăștia o lumină tai-



Felicitare de Crăciun

Cu prilejul sărbătorii Crăciunului, adresăm tuturor cititorilor noștri cele mai bune urări de sănătate, împliniri și, în măsura posibilităților, de prosperitate!

Suntem convinși că această sărbătoare exprimă și astăzi sensurile profunde ale identității spirituale a poporului ucrainean.

Curierul ucrainean

nică pe pereți, podea, pe tușica. Opriți lângă ușă, colindătorii își scoteau căciulile. Obrajii le erau îmbujorați de emoție. Trecând pragul, șeful grupului începea colindul urmat de toți ceilalți.

Colindând, glasurile noastre cuprindeau întreaga casă. Nici o inimă cinstită de țaran nu putea rămâne indiferentă auzind colinde. Undeva, lângă perete, s-a mișcat o umbră. A apărut unchiul Ivan și ochii lui străluceau de fericire. Și noi colindam mai cu spor, pentru sărbătoarea bucuriei, ce vestește în fiecare an venirea pe lume a celui ce s-a sacrificat pentru iertarea păcatelor noastre.

Virgil RIȚCO

CTITORIE DE DOUĂ SECOLE

Constructorii bisericilor din lemn au realizat arhitectura acestora, inspirându-se din creația populară ca stil și formă a tradiționalismului baroc vest-european.

Forma evolutivă a barocului se poate observa din mai multe puncte de vedere: planul său general, apoi fundația și elevația ca și compartimentarea pereților și, nu în ultimul rând, a acoperișului și turlilor bisericilor.

Se poate, de asemenea, studia arhitectura populară a prelucrării lemnului în construcția clopotnițelor, care au diferite forme și mărimi, totul în funcție de gusturile și priceperea meșterilor locali.

Astfel, avem biserica din satul Dănila, comuna Dărmănești, realizată de meșteri locali din una veche, donată de pe domeniul boierului Cârstea din Costâna și reclădită, în noul postament, în anul 1812. Constructorii au respectat aspectul exterior al construcției, completând numai acele părți ce prezentau zone degradate din cauza intemperțiilor vremii. Micile transformări au necesitat multă migală și pricepere din partea constructorilor, ceea ce a făcut ca biserica, cu hramul sfinților Cozma și Damian, să fie finisată mult mai târziu și sfințită abia în anul 1820.

Catapeteasma bisericii din Dănila era pictată pe pânză, dar degradându-se, în anul 1887, ea ..."a fost schimbată cu icoane zugrăvite pe lemn de Ioan

Marmuleac și soția sa Palahia din Slobozia Pruncului".

Policandru din mijlocul bisericii, deosebit de frumos realizat, este cel de la zidirea clădirii, la care credincioșii au mai adăugat, în anul 1960, și altul nou, sporind în acest fel frumusețea și iluminatul interior.

De menționat că aproape întregul interior al bisericii a fost renovat după al Doilea Război Mondial, înlocuindu-se vopseaua și refăcându-se pictura degradată și icoanele. Tot atunci a fost zidită și crucea din curtea bisericii pentru sfințirea apei.

Meșterii locali au înlocuit strana veche din lemn de fag ce s-a degradat cu una nouă din lemn de stejar, mărind frumusețea interiorului. Epitaful vechi a fost înlocuit cu două bucăți noi, fiind o lucrătură în lemn de stejar ca donație a credincioșilor din sat.

Clopotnița este din lemn masiv căptușită cu scândură, frumos realizată de meșterii locului, încă înaintea Primului Război Mondial. Ea a fost înzestrată, la început, cu două clopote, iar în anul 1973, a fost completată cu al treilea, turnat la Rădăuți, prin donația argintului din partea credincioșilor locali.

Cimitirul bisericii din Dănila este singurul din comună în care se găsește și un monument, o troiță cu placă din marmură, care prin inscripția sa pomeneste eroii așezării Dănila, Mărițea Mică și Iacobești, căzuți în războaiele pentru reîntregirea neamului din 1914-1918 și 1941-1945, monument de recunoștință.

Întregul ansamblu al lăcașului de cult păstrează, în linii generale, stilul arhitectonic al creației populare în lemn a construcțiilor din Bucovina.

prof. Victor COZARIUC-COSSARIS

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile Curierului ucrainean revine în exclusivitate autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

**Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737**

**E-mail:
curierul.ucrainean@gmail.com**

**Redactor-șef:
Ion Robciuc**

**Redactori:
Ștefan Buciuta
Kolea Kureliuk**

**Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu**

Tiparul executat la

Tipografia

„S.C. SMART ORGANIZATION SRL“

Conturile bancare ale Uniunii Ucrainenilor din România blocate ilegal

(Urmare din pagina a 2-a)

alin.2 din Codul de procedură penală am solicitat: * să ia act că în logica urmăririi penale pe care o efectuează în această cauză, Uniunea Ucrainenilor din România, este parte vătămată; * în conformitate cu art. 23, lit.d din Statutul Uniunii, reprezentarea legală este asigurată de președintele acesteia. Corespunzător hotărârii ultimului Congres UUR, legal convocat și desfășurat - Congresul de la Timișoara din 30 septembrie -1 octombrie 2011, președinte al UUR este deputatul Ștefan Buciuța; * ca parte presupus vătămată a faptelor ipotetice care formează obiectul dosarului de urmărire penală, UUR prin președintele Ștefan Buciuța declară prin prezenta ca Uniunea se constituie parte civilă.

Despăgubirile pe care le solicităm vor fi cuantificate la sfârșitul urmăririi penale și vor consta în cheltuielile judiciare la care ne obligă inițierea cauzei și din daunele materiale și morale pe care ni le pricinuieste denunțul calomnios, inclusiv măsurile asigurătorii dispuse pe baza lui de organul de urmărire penală.

Se mai menționează că denunțatorul Morhan Dumitru a fost condamnat penal prin decizia nr.31 din 19.03.2012 de către Curtea de Apel Suceava la mai multe pedepse printre care și cea privativă de libertate.

Prim-procurorul Parchetului de pe lângă Tribunalul Ilfov, ne-a trimis mai multe rezoluții, din 11.07.2012, cu același conținut prin care dispune respingerea plângerii și menținerea ordonanței din 25.05.2012 ca legală și temeinică.

Referitor la rezoluțiile prim-procurorului, am convocat o ședință extraordinară a Consiliului (Radei) pentru data de 27.07.2012 la sediul filialei UUR Maramureș din Sighetu Marmației, invitând totodată la punctul 3 al ordinii de zi al acestei ședințe și prim-procuror, pentru a-l informa cu privire la restrângerea faptică a drepturilor electorale ale minorității ucrainene prin măsuri discreționare luate de anumite autorități și că avem în vedere să dezbaterem cauzele sociale și politice care au determinat măsura stranie a blocării contului unei organizații legale a unei minorități naționale din România, exact în campania pentru alegerile locale și în continuarea celorlalte evenimente politice majore care se desfășoară în acest sezon.

Totodată, i-am comunicat situația plăților restante ale UUR la data de 11.07.2012 creată din cauza blocării conturilor bancare în urma sechestrului asigurător dispus de ordonanțele din 21.05.2012 și 25.05.2012, emise de Parchetul de pe lângă Tribunalul Ilfov.

Având în vedere că prim-procurorul nu a participat la ședința de Consiliu a UUR care a avut loc la Sighetu Marmației la 27.07.2012, membrii Consiliului UUR au

adoptat două rezoluții și anume „Egalitate prin dreptate” și „Unitate în democrație” în care, printre altele, la punctul 6 se cere deputatului Ștefan Buciuța, președinte al UUR, precum și prim-vicepreședinților să reacționeze tranșant și public cu mai multă vigoare împotriva faptelor și atitudinilor care afectează unitatea și credibilitatea organizației noastre, iar în măsura în care constată că acestea corespund unor planuri sau inițiative politice ascunse, care știrbesc drepturile constituționale ale comunității ucrainenilor din România, să le dezvăluie, fără întârziere forurilor competente din țară și străinătate.

Datorită faptului că nu au fost soluționate plângerile noastre de prim-procurorul Parchetului de pe lângă Tribunalul Ilfov, ne-am adresat Tribunalului Ilfov împotriva rezoluțiilor prim-procurorului, prin care am cerut admiterea plângerilor și dispunerea ridicării sechestrului asigurător, la care am anexat situația plăților restante și a salariilor neachitate pe lunile mai și iunie.

Plângerea a fost înregistrată la Tribunalul Ilfov, cu termen de dezbateri de 10.08.2012.

În urma acestei plângeri, după ședința de dezbateri de la Tribunalul Ilfov, am primit o ordonanță emisă de către procurorul de caz, prin care se dispune declinarea competenței de soluționare a cauzei în favoarea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție, având în vedere că președintele UUR are calitatea de deputat.

Tribunalul Ilfov a respins plângerea noastră ca nefondată, trimițând dosarul spre soluționare la Înalta Curte de Casație și Justiție, care la rândul ei, și-a declinat competența spre competența soluționare a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Pentru situația financiară a Uniunii Ucrainenilor din România ne-am adresat din nou Departamentului pentru Relații Interetnice și Secretariatului General al Guvernului cu memoriu pentru a ne sprijini în deschiderea unui nou cont bancar prin care să putem derula operațiuni bancare, însă nici la aceste memorii nu am primit nici un răspuns.

Neprimind nicio sesizare din partea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție, ne-am adresat acesteia cu adresă, prin care am cerut domnului procuror-șef să identifice dosarul de urmărire penală și totodată am contestat măsura asigurătorie luată în dosarul Parchetului Ilfov, în care ne-am constituit parte vătămată. Am menționat că măsura sechestrului asigurător este flagrant nelegală din mai multe puncte de vedere și totodată am anexat statele de plată neplătite ale salariaților Uniunii pentru lunile mai, iunie, iulie, august, situația plăților neefectuate către terți, inclusiv, către bugetul statului la data de 15.09.2012

și rezoluția „Egalitate prin dreptate” adoptată de Rada UUR la data de 27.07.2012.

La data de 03.10.2012, am depus la DNA o altă contestație contra măsurii asigurătorii.

Neprimind nici la aceasta un răspuns, ne-am adresat procurorului-șef al DNA cu o nouă contestație contra măsurii asigurătorii, fiind și în audiență la procurorul de serviciu, solicitând să fim primiți de urgență în audiență la procurorul de caz.

Am revenit din nou la DNA, prin care am depus certificat de grefă în dosarul de la Înalta Curte de Casație și Justiție, în care se menționează că numitul Morhan Dumitru a fost condamnat definitiv la 3 ani închisoare cu executare și decizia civilă din care rezultă că Morhan Dumitru nu reprezintă Uniunea Ucrainenilor din România și că conducerea UUR este cea aleasă la Congresul de la Timișoara din 29 septembrie - 01 octombrie 2012 și din nou solicitând audiență la procurorul de caz.

La data de 15.11.2012, ne-am adresat din nou Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - DNA - Secția de Combatere a Infrațiunilor Conexive Infrațiunilor de Corupție, domnului procuror general și procurorului de caz cu memoriu în vederea ridicării sechestrului asigurător, prin care reiteram punctul de vedere exprimat în memoriile anterioare, că măsura sechestrului asigurător a fost luată contrar prevederilor art.163, alin(2) din Codul de procedură penală, UUR fiind parte civilă, iar măsura sechestrului asigurător fiind nelegală.

În data de 21.11.2012, ne-am adresat din nou procurorului-șef al DNA, prin care am solicitat urgentarea luării unor măsuri în ceea ce privește urgentarea dosarului nostru și în special ridicarea măsurii sechestrului asigurător și deblocarea conturilor bancare ale UUR și totodată răspunsuri la adrese și memorii anterioare.

În urma demersurilor noastre, procurorul de caz a emis ordonanță de admitere a plângerii contra măsurii sechestrului asigurător din 29.11.2012 prin care a dispus: * admiterea plângerii Uniunii Ucrainenilor din România contra ordonanțelor emise de Parchetul de pe lângă Tribunalul Ilfov din 21.05.2012 și 25.05.2012, întrucât este întemeiată; * ridicarea măsurii sechestrului asigurător asupra bunurilor Uniunii Ucrainenilor din România instituit prin ordonanțele din 21.05.2012 și 25.05.2012 ale Parchetului de pe lângă Tribunalul Ilfov, întrucât această măsură a fost luată în mod nelegal.

Această ordonanță a fost emisă și către Societățile bancare în vederea deblocării conturilor bancare și astfel Uniunea Ucrainenilor din România, din 03 decembrie 2012, și-a putut relua activitatea în urma a 7 luni de avarii.

În toate adresele și memoriile noastre adresate instanțelor, i-am asigurat că conducerea legal aleasă a Uniunii Ucrainenilor din România stă la dispoziție oricând pentru a da orice lămuriri în vederea elucidării tuturor aspectelor cu privire la aceste calomnii.

Data 12.12.2012

Unele considerații privind votul ucrainenilor la alegerile parlamentare din 9 decembrie 2012

De la început trebuie spus faptul că rezultatele obținute de candidatul ucrainenilor pentru Camera Deputaților din următoarea legislatură sunt mult sub așteptări, aceasta situându-se pe locul 4 de la coadă în rândul cele 18 minorități naționale, deși după ultimele estimări ale recesământului populației, ucrainenii se află, din punct de vedere numeric, pe locul trei, după minoritățile maghiară și romă.

Acest rezultat ne demonstrează că abordarea campaniei electorale de către candidatul nostru nu a fost tocmai convingătoare, că el nu a reușit să mobilizeze etnicii ucraineni spre a-i da votul, probabil, datorită faptului că programul său nu s-a bazat pe problemele stringente, de susținere și de rezolvare a nevoilor etnicilor ucraineni, pe promovare a legilor în Parlament privind protecția persoanelor de etnie ucraineană, a Legii minorităților naționale, pe îmbunătățirea traiului pensionarilor și ridicarea nivelului de trai a persoanelor productive.

Candidatul care a participat sub sigla bine conturată în buletinul de vot al Uniunii Ucrainenilor din România nu și-a întocmit un program care să convingă electoratul țintă, ci a încercat să analizeze activitatea Uniunii Ucrainenilor din România, a conducerii ei, recurgând la unele promisiuni ce

nu țin de un deputat al Parlamentului României, ci mai mult de organele de conducere ale Uniunii.

Fără să fie în drept, a încercat să facă propuneri în fața electoratului cu privire la modificarea structurii de conducere a UUR, Statutului UUR și a unor drepturi și atribuții ale membrilor UUR, astfel implicând Uniunea Ucrainenilor din România în promisiuni fără acoperire, pe care le-a sancționat până la urmă electoratul ucrainean.

Aceste acțiuni ale candidatului, au fost aduse la cunoștința conducerii UUR, verbal și în scris, fiind analizate în cadrul ultimei adunări a Consiliului UUR în care unii membri ai Consiliului au sugerat viitorului deputat al etniei ucrainene să studieze mai bine care sunt atribuțiile unui deputat, ce obligații are acesta față de etnia ucraineană și să nu se amestece în atribuțiile președintelui Uniunii Ucrainenilor din România.

Modul în care candidatul UUR, Ion Marocico, și-a făcut campania electorală s-a reflectat în rezultatele slabe obținute. În circumscripția electorală 26 din județul Maramureș, acesta a reușit să acumuleze doar 482 de voturi din totalul voturilor liber exprimate, deși populația de etnie ucraineană din acest județ reprezintă 6,7% din totalul populației județului și 60% din totalul ucrainenilor din România, iar pe colegiul național 7353 de voturi, mult sub cele mai puțin numerice minorități din România. Acest scor ne arată modul în care și-a desfășurat campania electorală candidatul Ion Marocico și cum a fost susținut el de ucraineni.

Buciuța ȘTEFAN,
președintele UUR

După ce călătorul cu greu se desprinde de "gura de rai" a plaiurilor mioritice din partea sudică a Carpaților Orientali și urcă anevoios, dar fascinat către Bucovina cea pururea verde, drept recompensă Dumnezeu îi descoperă un alt loc mirific, mereu cu aer de sărbătoare – Gura Humorului. Orașul este situat la "gura" râurilor Humor și Moldova și atestat documentar într-unul din actele cancelariei domnitorului Ștefan cel Mare, emis la data de 26.02 1490. Statutul de târg îl capătă încă din anul 1820, cel de oraș din anul 1904.

Acum, ca și la începuturi, soarele îl descoperă între dealurile Obcinei Mari, ale Obcinei Humorului și ale Obcinei Voronețului, pătrunzând temerar printre ramurile brazilor și molizilor, ale fagilor și mesteceșilor – acest suprem dar al Mamei-Natură – pentru a scoate la lumină o uimitoare armonie dintre ceea ce a creat Supremul Arhitect și ceea ce a făptuit mintea iscoditoare dimpreună cu mâna talentată a humorenilor: edificii, parcuri, terase, aranjamente florale etc.

De unde atâta frumusețe și hârnicie?



Taina poate fi descoperită și în toponimul "Obcină". Cuvântul este de origine slavă – "община" (obșcina) – și înseamnă proprietate comună, proprietate a unei obști asupra unui teren: munte, pădure, pășune, imaș etc. Deci, din cele mai vechi timpuri, obștea humoreană, având simțul proprietății adânc săpat în sufletul ei, a știut și a căutat tot timpul să sporească darul divin prin frumosul creat de harul lor. Numai așa se explică de ce gospodarii Humorului și-au ales în fruntea obștei numai gospodari desăvârșiți. Și astăzi, dacă stai de vorbă cu primarul orașului Marius Ursaciuc și viceprimarul Decebal Grațian Gherghel, îi vei auzi vorbind numai despre ce fac și ce proiecte au pregătit pentru dezvoltarea și înflorirea urbei, dar și pentru bunăstarea locuitorilor.

Dar ceea ce gestionează edilii orașului, împreună cu echipa lor, într-un mod cu totul deosebit este înflorirea spirituală a humorenilor, pornind de la instituțiile de cultură și terminând cu evenimentele culturale. Unul dintre ultimele evenimente culturale de marcă a fost acela din 16 noiembrie 2012, prilejuit de împlinirea a 149 de ani de la nașterea scriitoarei ucrainene Olha Kobyleanska, născută aici, la Gura Humorului.

Cum natura este întotdeauna sensibilă la evenimente deosebite din viața oamenilor, și în această zi ea ne-a întâmpinat cu un soare de amiază generos, cu un aer de munte curat, încărcat de solemnitate și cu un parfum de toamnă răscolitor de nostalgii.

În rotonda parcului, care poartă astăzi numele Olhăi Kobyleanska, în jurul bustului ridicat ilustrei scriitoare, fremăta de emoție, dar și de caldă bucurie, o distinsă asistență alcătuită din localnici, din reprezentanți ai autorității administrative și de cultură a orașului în frunte cu domnul Marius Ursaciuc – edilul urbei și doamna Vera Romaniuc – directorul Muzeului de Etnografie și Folclor, ai Consulatului General al Ucrainei la Suceava în frunte cu Excelența Sa domnul Vasyl Boieciko, ai Uniunii Ucrainenilor din România în frunte cu domnia Ștefan Buciuța – președinte și Ioan Bodnar – prim-vicepreședinte, din delegațiile Administrației de Stat Regionale Cernăuți în frunte cu domnul Vitali Tymyriivskyi – vicepreșed-

OLHA KOBYLEANSKA – un simbol spiritual al orașului Gura Humorului

inte, Universității Naționale "Iuri Fedkovyci" din Cernăuți în frunte cu doamna Tamara Marusyk – prorector, domnul Borys Bunciuk – decanul Facultății de Filologie și profesorul universitar dr. Volodymyr Antoficiuk, Muzeului "Olha Kobyleanska" din Cernăuți în frunte cu domnul Volodymyr Vozniuk – director, Asociației regionale "Ucraina – România" în frunte cu domnul Vasyl Dovhyi, Tetrului Național din Kolomeia în frunte cu domnul Dmytro Cebureak, din scriitori, cadre didactice, elevi, televiziune, presă etc.

Festivitatea a început cu un scurt și sincer cuvânt de bun venit, rostit de către domnul Marius Ursaciuc, urmat de intonarea imnurilor de stat ale României și Ucrainei. Inflexiunile melodice, dar și cuvintele-simbol răscolesc pentru câteva clipe un trecut străbătut de grele sacrificii și un prezent încărcat de multe speranțe, specifice în bună măsură ambelor popoare. Dar ceea ce a răsunat cel mai viu în sufletele tuturor, și în mod special ale bucovinenilor, a fost convingerea că primordiale în viață sunt și vor fi munca, omenia și prietenia.

Cu evlavie creștină am participat cu toții la o scurtă ceremonie religioasă, oficiată de preacucernicii părinți Necolaișen Nicolai și Cobziuc Mihai. Alocuțiunile invitaților la această sărbătoare culturală au creat un moment de reală înălțare spirituală. "Proza scriitoarei Olha Kobyleanska a consacrat o nouă etapă în dezvoltarea literaturii ucrainene antebelice și interbelice. Este etapa unei curajoase afirmări a prozei psihologice, în care lumea exterioară produce puternice ecouri în sufletele eroilor" (Borys Bunciuk). "O. Kobyleanska promovează printre primele, dacă nu chiar prima, tipul femeii emancipate, cu o complexă lume interioară, inteligentă, cu o inimă sinceră ce luptă pentru fericirea ei, pe care este convinsă că o merită" (Tamara Marusyk). "Personajele O. Kobyleanska provoacă la duel principiile morale bazate pe rătăcire sufletească și minciună. Echilibrul, bunăstarea și fericirea socială nu pot fi concepute fără echilibrul, bunăstarea și fericirea familială. Lupta pentru aceste principii și relații interumane trebuie să fie neiertătoare" (Volodymyr Vozniuk). "Omul în opera O. Kobyleanska este, în primul rând, un suflet capabil să perceapă deosebit de subtil și să reacționeze corespunzător la cele mai adânci și variate manifestări ale irepetabilei sale vieți" (Vasyl Dovhyi). "Paginile operelor scriitoarei se constituie într-un nesecat izvor de apă vie, care umplu sufletul cititorului cu lumină,



bucurie, căldură primăvărată, însuflă credință și speranță, iar spre sfârșit lasă o ușoară umbră de regret din cauza despărțirii de personajele ei..." (Dmytro Cebureak).

Absolut toți vorbitorii și-au exprimat convingerea că Olha Kobyleanska este o punte spirituală incontestabilă între popoarele română și ucrainean, pe care, astăzi, s-au întâlnit cei ce au beneficiat de privilegiul de a fi participanți și actanți acestui eveniment de profundă încărcătură interioară. Un eveniment de asemenea substanță spirituală nu putea să se încheie decât cu depuneri de flori și fotografii de grup, întru alese amintiri.

Partea a doua a acestei sărbători de suflet și de spirit s-a desfășurat în sala Muzeului de Etnografie și Folclor al orașului cu vizionarea a două expoziții: una de fotografii de epocă ce au înveșnicit imagini din copilăria și viața scriitoarei Olha Kobyleanska, cealaltă de icoane, cusute în maniera goblen, ale distinselor doamne Nadia Boieciko, soția consulului general al Ucrainei la Suceava. Exponatele s-au bucurat de o atenție cu totul aparte, cuvintele au dispărut, se simțea doar o puternică încărcătură emoțională și aleasă înălțare spirituală.

Am avut și eu privilegiul ca în fața unui auditoriu select și în acest interior de sfântă rezonanță să-mi prezint traducerea în limba română a cărții marelui poet, prozator și filosof ucrainean Hryhori Savyci Skovoroda: "Livada cânturilor Divine". Profesorul universitar dr. Volodymyr Antoficiuk a vorbit despre valoarea universală a scrierilor acestui mare gânditor-iluminist, despre incontestabila actualitate a conceptelor lui etice, pedagogice și sociologice. Traducerea lui Skovoroda în limba română este foarte importantă – sublinia dl V. Antoficiuk – prin aceea că este prima, că este făcută cu har, că în bibliotecile din



România se găsesc copii după unele manuscrise ale filosofului ucrainean și mai ales prin aceea că cititorul român poate pătrunde în universul gândirii și simțirii lui H. Skovoroda, numit de A. Brodskyi – laureat al Premiului Nobel pentru literatură – "primul mare filosof slav".

Cartea este interesantă și prin aceea că sunt publicate în paginile ei poeziile din ciclul "Livada cânturilor Divine" în limba originală a lui Skovoroda, deci în limba ucraineană a secolului al XVIII-lea, apoi, în paralel, în limba ucraineană contemporană a poetului Valeri Șevciuk și traducerea în limba română a subsemnatului. Restul operelor sunt publicate numai în limba română. Cu multă bucurie am dăruit câteva exemplare celor care și-au manifestat dorința de a achiziționa cartea.

Evenimentul, în întregul său, s-a încheiat în sala ovală a Primăriei orașului, unde invitații și-au împărtășit părerile, și-au exprimat opiniile, și-au reînnoit invitațiile.

Pentru că în anul următor se împlinește o cifră rotundă – 150 de ani de la nașterea scriitoarei-prietenice ambelor popoare, au încolțit, deja, de ambele părți, germenii unor manifestări pe măsură.

Eusebie FRASENIUC

Costumele populare atât bărbătești, cât și femeiești sunt purtate tot mai rar, numai duminicile și în sărbători religioase mai deosebite, dar numai din primăvară până în toamnă, deci în timpul mai călduros, în special de oameni în vârstă și mai puțin de cei tineri.

Astfel, costumul popular femeiesc este alcătuit dintr-o cămașă-ie, brodată cu motive geometrice și florale, predominând culorile negru, bej și roșu, printre care se strecoară fire aurii, ce dau o notă plăcută. Dar cele mai fru-

La bărbați, costumul popular este compus dintr-o cămașă, de obicei scurtă, mai discret ornamentată în jurul gâtului, la mâneci și la poale (pe vremuri cu mărgelile) care se încinge cu un brâu tricolor sau cu unul ornamentat cu motive florale, pe fond negru, dar se întâlnesc și alte culori precum roșu, galben, verde dar și alb. Pe timpul rece se poartă căciulă, iar femeile baticuri cu melci ori flori,



moase sunt cele cu mărgelile. Zadia este pe fond negru, cu motive florale și geometrice pe verticală, pe fâșii mai înguste sau mai late, dar viu colorate și în același timp discret colorate, a cărei țesătură dă o notă aparte, lucru ce se observă mai bine la catrințele vechi (catrință în grai local *opynka*), dar din ce în ce mai rar întâlnite. Brăul pentru încins este, de asemenea, țesut, în unele cazuri cu motive florale stilizate. Dar se poartă și cel tricolor. În zilele de iarnă și în cele răcoroase se poartă bundițe garnisite cu blană neagră sau brumărie de miel și cu broderie, fie colorată sau numai neagră, dar de o deosebită frumusețe.

toate viu colorate. Bărbații poartă pantaloni confecționați din același material cu cămașa, iar pe timp friguros cu ȳari sau cioareci de lână (*haci*), care astăzi au cam dispărut. De asemenea, în anotimpul mai rece se poartă bundițe, tot frumos ornamentate, garnisite cu blană neagră sau brumărie de miel, dar astăzi au început să fie purtate și cele cu blană de dihor. Încălțăminte la femei este reprezentată de ghete și pantofi negri, iar la bărbați, iarna de cizme și ghete, iar în anotimpul călduros de pantofi (după „Dărmănești, mărturii ale trecutului“, autor Victor Nicolae Cossaris, Mărițea Mare, județul Suceava).



Mai am încă vie imaginea bunicului meu Ion Mazureac (din partea mamei) a lui Kartula, Burduj, Hrebek, Paneci, Mițiuinea, Screpei, Kosiari, Nicolai Tusiua etc., îmbrăcați în costume naționale. Se înțelege că acești „ultimi mohicani“ au trecut de multă vreme în lumea viselor, în lumea celor drepti.

Îl mai pomenesc, aici, pe ultimul locuitor al comunei Dărmănești (sat Dănila) care purta costum popular – Kostika, mare trompetist, care împre-

ună cu formația sa a cântat la hramuri, hore, nunți etc.

La ora actuală doar femeile se mai îmbracă destul de rar în costum popular. Se mai îmbracă și copiii cu ocazia unor serbări școlare.

Înainte de a se pierde totul, am reușit să fac fotografii pentru posteritate cu reprezentanții mai multor generații, îmbrăcați în costume populare.

Las ca fideliile cititori ai revistei să se bucure privind-le.

Kolea KURELIUK



(Urmare din numărul 221-222)

Mama, numaidecât, a încercat s-o recupereze pentru a o readuce la studii, mai ales că Simonica era fetele ei, fetița mamei cea cuminte, speranța ei statornică pentru bătrânețe. Dar comoara cea mult prețioasă a mamei, boțul ei de aur, a nesocotit lacrimile și rugămințile părintești, spunându-i deschis că ea se consideră cu adevărat fericită și împlinită din toate punctele de vedere la Paris și că Galațiul este mult prea strâmt pentru dânsa. Cu alte cuvinte, a recunoscut că și-a început meseria încă de studentă și a limitat discuția, scuzându-se că are de făcut strada.

Lovitura a căzut ca un buzdugan în creștetul firav al mamei și numai brațul puternic al lui Petrică a făcut ca mult îndurerata să nu se prăbușească în neștire. Cu greu a suportat deplasarea în taxi până la Orly și apoi zborul către casă. Din cauza ei, avionul a aterizat în regim de urgență la Viena, unde medicii au constatat doar decesul cauzat de o comoție cerebrală.

Apoi au urmat înmormântarea... tragerea storurilor la ferestre... și muțenia apăsătoare a tele-

În căutarea fericirii

fonului despre care vorbeai dumneavoastră.

În rest, toate bune... Eu și cu soțul meu ne-am păstrat posturile de asistent principal la Spitalul din Tulcea, iar Petrică este angajat cu contract de muncă pe durată nedeterminată, pe un post de inginer specialist la Distrigaz-Sud-Muntenia. Este apreciat în sistem și retribuit mai mult decât mulțumitor. Îmi spunea că intenționează să se căsătorească cu o colegă, după expirarea perioadei de doliu.

Deocamdată trăiesc în parteneriat și se simt cum nu se poate mai bine. Își fac hulubașii mari planuri de viitor.

Vă reamintesc că eu sunt Mioara Papuc, căsătorită Ivanov, fiica cea mare a soților Ion și Emilia, și vă mulțumesc pentru amintirea ce o purtați părinților mei.

* * *

Și totuși, fericire mai există pe planeta Pământ. Rămâne doar s-o căutăm cu stăruință... și poate că-ntr-o bună zi ne va bate sfios pe umăr:

– Stai omule, nu te grăbi! Eu sunt aici, în preajma ta... Nu te sfii! Ia-mă la braț și însoțește-te cu mine! Numai înțelepciunea dacă-ți place, munca cinstită spre binele tău și al tuturor și sfânta

cumpătare.

Nu te întrista când vei afla că eu nu mă pot manifesta nicicând în stare pură și că nici statornică nu sunt, ci schimbătoare ca vremea și ca vremurile sub care viețuiești. Dar pentru tine esențială rămâne hotărârea neclintită de a spera până la capăt, de a lupta.

Nu-ți pierde cumpătul la greua suferință! Prin statornicie și râvnă mă vei dobândi la tine-acasă, nu peste mări și țări, în amara străinătate, ce te așteaptă spre a te stoarce pentru îndestularea ei, iar ție îți rezervă numai iluzia bucuriei mult visate. Dar dacă soarta te va împinge totuși prin străini, rămâi cinstit în fiecare clipă, înfrânează-ți lăcomia și ferește-te de rele, că altminteri costurile sunt mult prea dureroase și se plătesc cu viața sau cu ani mulți din viață. Păstrează vie nădejdea revenirii la vatra strămoșească.

Emanoil REI

Compozitorul MYKOLA LYSENKO 170 de ani de la naștere, un secol de la moarte

Sărbătorirea compozitorului ucrainean la sediul UUR – filiala București

În după-amiază zilei de 13 noiembrie, la sediul UUR din Calea Victoriei, s-au adunat membrii și simpatizanții Uniunii Ucrainenilor din București, reprezentantul Ambasadei Ucrainei, domnul ministru-consilier Teofil Rendiuk, și mulți alții pentru a evoca personalitatea marelui compozitor și patriot ucrainean – M. Lysenko.

Au fost rostite cuvinte calde la adresa lui Lysenko și alocuțiuni din partea reprezentantului Ambasadei Ucrainei, din partea autorului acestor rânduri și al domnului profesor de muzică Fedor Popovici, directorul fondator al unicului liceu ucrainean din România, cel de la Sighet. Au fost ascultate fragmente din muzica compusă de "hatmanul muzicii ucrainene", cum a fost supranumit Lysenko, ca exemplificare a celor susținute de Hristina-Larisa Clempuș într-un referat amplu prezentat la întâlnire. Ansamblul "Zorea" a interpretat câteva cântece populare, unele din prelucrarea compozitorului, iar la sfârșit s-a intonat cunoscutul imn spiritual ucrainean "Dumnezeule mare" («Боже великий, єдиний, нам Україну храни»), pus pe muzică de compozitorul aniversat. Seara s-a încheiat într-o atmosferă festivă înălțătoare, cu o cupă de vin și bucate alese, pregătite pentru acest important eveniment, cât și pentru Lăsata Secului de Crăciun.

Redăm mai jos referatul prezentat de Hristina-Larisa Clempuș, conducătorul ansamblului "Zorea" și redactor la Radio România Muzical.

Mykola Lysenko s-a născut la 22 martie 1842, în satul Hrynky, lângă orașul Kremenciuk din zona Poltavei. Încă din copilărie i-au plăcut cântecele tradiționale ucrainene și, în egală măsură, poezia lui Taras Șevcenko. Atașamentul lui pentru cel mai mare poet al Ucrainei a fost evident atunci când, la înmormântarea acestuia, în anul 1861, Lysenko a fost unul dintre cei care i-au purtat pe brațe sicriul. Iar mai târziu, dragostea compozitorului pentru creația lui Șevcenko avea să se concretizeze prin alcătuirea, între anii 1868 și 1903, a opt volume de piese vocal-instrumentale pe versurile poetului.

Mykola Lysenko a studiat inițial la Facultatea de Biologie a Universității din Harkiv, preocupându-se de muzică în particular. După ce a terminat această facultate, a avut ocazia să-și valorifice pasiunea pentru muzică, primind, din partea Societății Ruse de Muzică o bursă la Conservatorul din Leipzig. Acolo, într-o lume culturală deschisă către școlile naționale, compozitorul ucrainean a înțeles importanța creării unei muzici autentice, impregnate de filonul folcloric, și nu copierea stilului muzical occidental, saturat de același limbaj tonal, folosit secole întregi de la Johann Sebastian Bach până la romantici.

În paranteză trebuie menționat aici contextul european în care s-a dezvoltat personalitatea creatoare a lui Lysenko. După șapte decenii de romantism, începutul secolului al XX-lea aduce orientări și curente noi în exprimarea muzicală cultă. Se conturează câteva orientări ale compozitorilor: prima ar fi utilizarea în continuare a stilului componistic romantic (romantismul târziu), a doua – revenirea la elemente de limbaj și formă clasică (se dezvoltă astfel neoclasicismul) și, în al treilea rând, exprimarea prin muzica modală. Școlile muzicale naționale sunt reprezentate de compozitori precum Leoš Janacek și Bedrich Smetana în Cehia, Edvard Grieg în Norvegia, Jean Sibelius în Finlanda, Bela Bartok în Ungaria, Karol Szymanowski în Polonia, George Enescu în România ș.a.m.d. Mykola Lysenko se situează pe la începutul perioadei menționate, astfel încât stilul său, încă romantic este colorat cu elemente ale modurilor populare.

După studiile la Leipzig, compozitorul s-a întors în Ucraina, la Kiev, și a continuat să compună muzică pe teme ucrainene. A cules și a prelucrat un număr impresionant de cântece populare. Printre sursele sale princi-

pale s-au aflat melodiile renumitului cobzar Ostap Veresai, care s-a născut și a trăit tot în Poltava între anii 1803 și 1890. Ca dovadă a atașamentului său pentru acest cobzar, Lysenko și-a numit fiul cu prenumele lui Ostap Veresai.

Din păcate, muzica lui Lysenko, cu un puternic iz ucrainean, nu a fost pe placul Societății Ruse de Muzică, care promova prezența "marii culturii ruse" pe teritoriul Ucrainei. Drept urmare, compozitorul a încetat orice legături cu membrii acestei societăți și a decis să nu compună vreodată muzică în limba rusă, de asemenea, nu a permis vreodată să îi fie traduse operele în limba rusă. Așa cum era de așteptat, poziția sa înflăcărată de apărare a valorilor ucrainene în fața dominației rusești, i-a adus neplăceri și cariera sa, la început promițătoare, a fost frântă în mare măsură. Fiind susținător al Revoluției din 1905, Lysenko a fost arestat, în 1907, pentru o scurtă perioadă, dar un an mai târziu a revenit, cu un curaj de neclintit, în elita ucraineană, devenind liderul Clubului Ucrainean – o asociație ce avea în componență personalități din viața culturală kieveană.

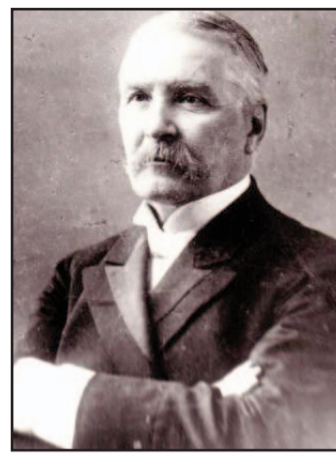
Totuși, deși s-a împotrivit constant dominației rusești, Lysenko a colaborat cu doi compozitori din Rusia – Nikolai Rimski-Korsakov și Piotr Ilici Ceaikovski. Pentru a-și îmbunătăți tehnica componistică și cea a orchestrației, tânărul Mykola Lysenko a călătorit la Sankt-Petersburg în jurul anului 1875, pentru a lua lecții de orchestrație de la Korsakov. S-a întâlnit de câteva ori și cu Ceaikovski care, trebuie spus aici, avea, de asemenea, origine ucraineană pe linie paternă și a compus câteva lucrări pe teme ucrainene, în urma deselor sale călătorii la Kamenka, în zona Cerkasy din Ucraina, acolo unde locuia sora sa, Aleksandra. Ceaikovski a fost impresionat de opera "Taras Bulba" a lui Lysenko și a dorit ca aceasta să fie prezentată la Moscova, dar insistențele lui Lysenko ca opera să fie interpretată în limba ucraineană, au dus până la urmă la anularea reprezentației.

Și în ultimii ani ai vieții, Mykola Lysenko a rămas consecvent principiilor sale și s-a ocupat de strângerea de fonduri pentru înființarea Școlii Ucrainene de Muzică, care a purtat numele său. În toamna anului 1908, aici s-au desfășurat primele lecții de bandură. Această școală de instrumente tradiționale nu trebuie confundată cu o altă instituție de învățământ care a purtat numele lui Mykola Lysenko, Conservatorul din Lviv înființat în anul 1903 de comunitatea ucraineană din acest oraș, aflat atunci sub ocupație austro-ungară. Așadar, trebuie subliniată și această latură a activității lui Mykola Lysenko, de profesor și organizator al învățământului ucrainean.

Mykola Lysenko a murit la vârsta de 70 de ani, la 6 noiembrie 1912, lăsând întreaga Ucraină îndoliată. Urmașii săi au pășit pe drumul deschis de Lysenko – fiica sa Mariana și nepoata Rada Lysenko au devenit pianiste celebre în Ucraina (de altfel, Rada Lysenko trăiește și predă pianul la vârsta de 91 de ani), iar fiul său, Ostap Lysenko, a fost profesor de muzică la Kiev.

Cu talentul său și dragostea pentru cultura ucraineană, Mykola Lysenko a lăsat moștenire lumii ucrainene creații diverse: piese pentru pian, muzică vocală, religioasă, orchestrală, muzică de cameră, opere și studii muzicologice.

A compus nu mai puțin de 16 opere și operete, dintre care 3 pentru copii. Iată și câteva titluri: "Ciornomorți" pe libretul lui Mychailo Staryțkyi, "Rizdviana nici" și "Utoplana" după Gogol, "Vidma", "Eneida", după Ivan Kotlearevskyi. Însă dintre toate, cele mai cunoscute au fost opera "Taras Bulba" și opera "Natalka Poltavka", compusă pe textul piesei cu același titlu a lui Ivan Kotlearevskyi. Spectacolul a avut premiera în anul 1889, iar 47 de ani mai târziu, după moartea compozitorului, în Ucraina a fost realizat filmul "Natalka Poltavka", în regia lui Ivan Kavaleridze, pe baza operii lui Lysenko, ca dovadă a popularității extraordinare de care s-a bucurat această creație lirică.



Dintre piesele vocal-instrumentale, pe lângă consistentele volume dedicate poeziei lui Taras Șevcenko, Lysenko a pus în lumină prin muzica sa creația poezilor ucraineni Oleksandr Oles și Lesca Ukrainka. Iar în vremurile moderne, interesul pentru aceste cântece ale lui Lysenko a crescut mai ales în diasporă,

datorită unui celebru bariton Pavlo Hunka care s-a născut și trăiește în Marea Britanie și conduce un proiect intitulat Ukrainian Art Song (Arta cântecului ucrainean).

Creația pentru pian a lui Lysenko este foarte vastă, dar, din păcate, prea puțin cunoscută în afara Ucrainei, în mare parte și din cauza faptului că muzicologii ruși considerau că miniaturile compozitorului ucrainean se aseamănă prea mult cu cele ale lui Frydryk Chopin, fiind, așadar, neinteresante. Probabil că această presupunere a venit pentru că, după modelul lui Chopin, Lysenko a compus câteva valsuri, mazurci și polci. Însă trebuie spus că poziția rușilor în această privință este cu totul deplasată, pentru că, neavând nicio legătură cu romantismul lui Chopin, multe dintre lucrările pentru pian ale lui Lysenko sunt influențate de folclorul ucrainean. Așa sunt și cele două Rapsodii pe teme ucrainene compuse între anii 1875 și 1879, piese cu sonorități rafinate și originale.

Sigur, creația lui Lysenko este atât de vastă, încât nu o putem cuprinde în câteva pagini. Nu am putea încheia, însă, fără a aminti muzica religioasă corală și cea mai importantă creație pentru spiritualitatea ucraineană – Imnul "Boje velykyi, iedynyi, nam Ukrainu chrany" ("Dumnezeule mare și unic, ocrotește Ucraina noastră"). Acest imn religios este interpretat în toate bisericile Ucrainei în cadrul Sfintei Liturghii.

Pe lângă creația componistică, Mykola Lysenko și-a desfășurat activitatea pe mai multe planuri, a fost dirijor, profesor, pianist și etnomuzicolog. "Mykola Lysenko compunea noaptea și era profesor ziuă", își amintea într-un interviu nepoata sa, Rada Lysenko. În plus, a fost devotat activității muzicologice. Contribuția pe care a adus-o acestui domeniu în Ucraina este de o importanță majoră, pentru că Mykola Lysenko a fost primul muzicolog de pe teritoriul fostului Imperiu Rus preocupat de teoria instrumentelor tradiționale. Colecția sa de eseuri pe tema instrumentelor ucrainene l-a făcut fondator al organologiei în Ucraina. În plus, în anii 1873 și 1874, a publicat o serie de studii de cercetare a muzicii celebrului cobzar orb, Ostap Veresai. Aceste studii sunt foarte interesante, pentru că aici Lysenko demonstrează faptul că materialul melodic ucrainean diferă de cel rusesc prin abordarea unică a elementelor muzicale cromatice. Din păcate, și aceste studii au fost cenzurate în publicațiile sovietice.

Se pune adesea întrebarea cum ar fi fost cunoscută opera lui Lysenko în lume, dacă el ar fi acceptat să compună în limba rusă. Ar fi devenit la fel de celebru ca Ceaikovski, Musorgski sau oricare compozitor din acea perioadă? Este greu de spus, pentru că ar fi existat avantajul cunoașterii sale în istoria universală a muzicii, dar poate și-ar fi pierdut specificitatea și renumele în țara sa. Așadar, această dilemă rămâne deschisă. Poate că o soluție pentru promovarea creației sale în lume ar fi publicarea și repunerea în circulație a partiturilor sale și a lucrărilor muzicologice, în mod constant, pentru că sunt de o importanță inestimabilă în egală măsură pentru specialiști și pentru cei care iubesc spiritul ucrainean și arta lui Mykola Lysenko. Ar trebui să avem acces mult mai ușor la toate acestea, pentru că, fără îndoială, Mykola Lysenko a fost cel mai valoros compozitor ucrainean, emblematic pentru țara sa, influențând generațiile următoare de compozitori (între care aș aminti doar pe câțiva – Filaret Kolessa, Mykola Leontovyci, Igor Markevyci); dar, pe lângă însemnătatea covârșitoare pentru cultura ucraineană, creația lui Mykola Lysenko este originală și interesantă pentru întreaga lume muzicală.

Larisa CLEMPUȘ

Hryhori Skovoroda - „un precursor al timpurilor noi”: „Livada cânturilor Divine”

Hryhori Skovoroda este un mare erudit, poet și filosof ucrainean din secolul al XVIII-lea, iluminist, reprezentant al stilului baroc despre care I. Franko afirmă că este cu adevărat „un precursor al timpurilor noi” nu numai pentru faptul că o viață întreagă făcea apologia învățaturii creștine, prin opera sa și ca pelegrin-propovăduitor, cultivând asiduu „semintele Sfintei Scripturi” ca „slugă și prețuitor” al acesteia – vorba autorului însuși – pentru a se oferi ca model spiritual al vieții creștine. Ca poet, filosof și profesor de poetică, el și-a alcătuit opera poetică cu migală în baza unui sistem de simboluri bine elaborat, potrivit structurii lumii universale, a văzutului și nevăzutului, știind că o operă artistică ca reflecție a macrocosmosului celest și a microcosmosului uman se poate armoniza numai prin cea de-a treia lume – a simbolurilor biblice, prin arta cuvântului ce va împrumuta similar structura duală a lumii cu două conținuturi: unul textual și altul subtextual, simbolic și, deci, profund. O astfel de concepute aparține epocii baroce în literatura universală prin care poezii, prin text și subtext, căutau să dezvăluie polivalența sensurilor artistice.

La vremea lui, Hryhori Skovoroda oferă un model practic de artă poetică în care poeziile sale nu seamănă formal, adoptând de la o poezie la alta o nouă tehnică de versificare, ceea ce a făcut, probabil, ca cele 30 de poezii – cântece divine (autorul le și cânta vocal, fie la flaut în peregrinările sale) răsărite din semintele Sfintei Scripturi, să-i răpească aproape 35 de ani, alcătuiind astfel o operă poetică unică – „Livada cânturilor Divine”.

De azi înainte aceasta va fi pusă pentru prima dată și în fața cititorului român datorită strădaniei asupra cuvântului a profesorului Eusebie Fraseniu care realizează traducerea capodoperei „Livada cânturilor Divine” apărută la Editura „Nași knyhy”, Cernăuți, 2012, cu efortul financiar al Universității Naționale „I. Fedkovyci” și al sponsorului Marinel Serdenciuc, incluzând și 30 de fabule ale scriitorului-filosof (30 – număr sacral) – „Fabule harkoviene” apoi „Narcis. Dialog despre: Cunoaște-te pe tine însuși”, „Aforisme” și „Viața lui Hryhori Skovoroda” a lui M. Kovalynskyi, contemporan cu poetul și elev al mentorului său, ca să ofere astfel o viziune de ansamblu asupra acestei personalități de excepție în cultura universală.

Apariția cărții de față se datorează marelui prieten al culturii românești Volodymyr Antoficiuc, profesor doctor al Universității Naționale „I. Fedkovyci” din Cernăuți și profesor onorific al Universității „Ștefan cel



Mare” din Suceava care a îngrijit și a semnat prefața-i admirabilă „Lumina lui Hryhori Skovoroda”, semnalând că, în ciuda tăcerii impuse, opera sa nu a fost publicată, dar s-a răspândit oral prin autor, cobzari și lirnici câștigând o mare popularitate încă din timpul vieții sale – cum afirma istoricul și poetul M. Kostomarov – fiind cunoscut majorității ucrainenilor (Prefața, pagina 9), iar astăzi textele sale ce apar în cinstea împlinirii a 290 de ani de la nașterea marelui poet și gânditor (n. 03.12.1722) vor ilumina sufletul oricărui cititor cu „lumina binefăcătoare a veșnicilor adevăruri” (ibidem, pagina 11).

Trebuie remarcat că această carte oferă cititorilor ucraineni și români originalul celor 30 de cântece în limba ucraineană populară de atunci, apoi varianta tradusă în limba ucraineană contemporană de către exegetul său Valeri Șevciuk pusă față în față cu varianta în limba română a profesorului E. Fraseniu pentru o mai bună înțelegere a celor două structuri poetice atât ale formei, cât și ale textului și subtextului cu trimiteri exacte la Biblie ale cărei citate – „seminte” se pot verifica exact în versiunile ucraineană și română ale Sfintei Scripturi.

Cântecele lui H. Skovoroda dezvăluie concepția sa filosofică și opun lumii materiale pe cea spirituală, accentuând evitarea păcatelor care nasc moartea din timpul vieții (Cântecele I-III) căci omul trebuie să trăiască liber ca să se autorealizeze și să-și realizeze menirea divină numai cu sprijinul lui Dumnezeu, fără de care nu poate fi stăpân asupra propriilor fapte și nici nu va reuși să își găsească locul natural potrivit în spațiul existențial și tocmai de aceea să îl urmeze pe Isus Mântuitorul și purificatorul nostru care ne apără de rău (IV-VI). Asistă la fuga cerbului african, otrăvit de răul lumesc, către izvorul viu din munți ca să se vindece (aluzie la nevoia de înălțare spirituală și purificare prin credință) căci viața cu patimile-i inerente, cu interese materiale duce la pierzanie (VIII-X).

Cântul al 10-lea atrage atenția că înșățietatea individului devine o boală a societății amenințând cu moartea întreaga națiune care simte nevoia permanentă de repere morale și spirituale biblice, sănătoase.

Toate cântecele înfățișează idei similare, cu simboluri diferite din care nu lipsesc evenimente din istoria Ucrainei încătușate (Israel) din 1782 (desființarea căzăcimii) de Hidră (Țarul) care amenință pe Hercule (hatmanul Mazepa) și pe Iona ce se pot salva doar prin luptă, în ultima instanță.

Nu lipsesc sfaturi de prețuire a valorilor perene, sfinte, de prețuire a timpului și credinței, a smereniei și cuvântului Domnului, de prețuire a sufletului înainte de toate „pentru că ce-i va folosi omului, dacă va câștiga lumea întreagă iar sufletul său îl va pierde” (Matei 16-26, Cântul 28). E un subiect de meditație asupra sinelui omului, zdruncinat întotdeauna de voința acestuia care, după Sfântul Augustin, duce omul la pierzanie, căci numai voința Domnului te duce în Rai: „Bine zice Augustin, nu există iad și chin/ Iadul – e a ta voință/ A mării trebuință/ De-o ucizi în tine, iadul se termină” (Cântul 28, pagina 141). Ca atare viața noastră trebuie prețuită urmând lumina lui Isus și a Maicii Domului (vezi Cânturile 29-30) Finalul – „Melodia” – în limbile latină și ucraineană, cum îi plăcea să versifice autorului, înfățișează o scenă din Apocalipsa Sf. Ioan Teologul cu Fecioara Maria, care ține la picioare sfera lumii, luna și șarpele cu mărul ispitei (e vorba de Icoana Bunei Vestiri a Maicii Domnului ce se află la seminarul din Harkiv). Ocrotitoarea noastră, fără de care cădem în păcat și ne întoarcem la moarte încalcând Legea Domnului slăvită în Cântul 1, care ne previne că moartea e sacră pentru cel ce din față i se încredințează lui Isus, astfel închizându-se în mod fericit cercul moarte-viață-moarte, însă viața trebuie trăită cu înțelepciune ce nu-ncepe-n desfătări dulci, dragi inimii noastre: „Vivere in impuro corde sophia nequit! sau: Într-o inimă-ntinată înțelepciunea nu trăiește!” (vezi pagina 151).

Acest, conținut teologic și filosofic elaborat în forme poetice pe cât de diferite, pe atât de reușite, cu limbaj direct și simbolic care circulă între text și subtext ajungând uneori la adevărate rebusuri de cuvinte cu sensuri vădite și ascunse, este oferit cititorilor cu migala traducătorului împătimit de obiectul său, respectiv de opera skovorodiană, apropiindu-se nu numai cu mintea, dar mai ales cu inima și sufletul său de textul poetic fără să se sature de admirație asupra semintelor Sfintei Scripturi, ce nasc pomi fruc-

tiferi cu rod atât de bogat destinat oamenilor de pretutindeni, întru iubirea și slava lui Dumnezeu.

Astfel, calculându-și pașii și respirația în consonanță cu ideile și ritmica textelor atât exterioară, cât și cea interioară, inclusiv cu rimele obișnuite, dar și cele interioare traducătorul reușește deseori uimitoare apropieri de original, uneori oscilează între textul original și traducerea lui V. Șevciuk, urmând totuși originalul. Era bine dacă s-ar fi ales o anume ediție a exegetului ucrainean, ca de pildă Editura Școala, Kiev, 2007 și se preciza pe verso în foaia de titlu sau în prefața-i proprie „Skovoroda – calea spre sine” că se respectă textul de bază ad litteram. Era și mai bine dacă sub-solul lui V. Șevciuk ar fi fost tradus integral oferindu-se cititorului român necunosător al limbii ucrainene înțelegerea mult mai profundă a unor sensuri și simboluri.

În textele traduse: „Fabule harkoviene”, „Narcis. Dialog despre: Cunoaște-te pe tine însuși” și „Aforisme” performanța traducătorului își spune cuvântul, întregindu-se, astfel, tabloul preocupărilor literare și filosofice skovorodiene în al cărui centru se află omul și salvarea ființei sale prin Sfânta Scriptură, credință nestrămutată în Dumnezeu, iubirea aproapelui, smerenie, puritate sufletească etc., ceea ce se poate obține doar prin cunoașterea de sine, asociată cu cunoașterea mistică, de descoperire a lui Dumnezeu chiar în sinele său și armonizarea omului cu sine însuși și cu natura înconjurătoare, tot creație divină de care depinde existența noastră, concepție ce se află „departe de orice negație a evidenței și a celor sfinte sau de vreun pretins maniheism” (vezi M. Kovalynskyi, pagina 239).

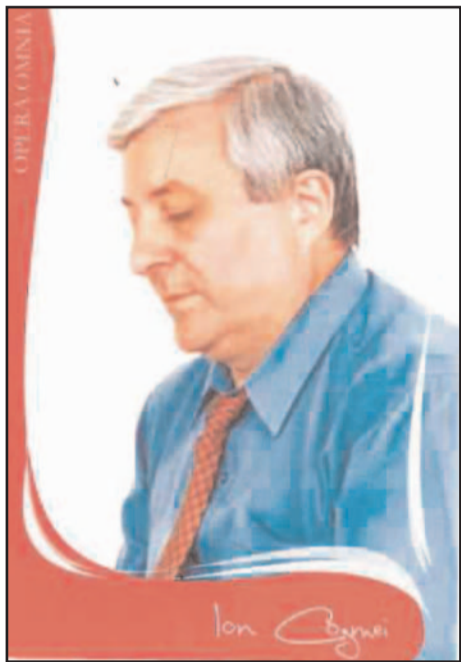
Cititorii români vor descoperi înțelepciunea lui Skovoroda și din aforisme, din care spicuim câteva: „Iubirea se naște din iubire”; „Când vreau să fiu iubit, primul trebuie să iubesc eu”; „Adună-ți gândurile în sinea ta și acolo caută adevărata ta fericire”; „Sapă înlăuntrul tău o fântână pentru a avea apă care să învie și casa ta și a vecinilor”; „Să fii fericit înseamnă să te cunoști și să te descoperi pe tine însuși”.

Invităm cititorii noștri să-l citească pe contemporanul lui Ion Budai-Deleanu, considerat de Alexandru Hasdeu „un Socrate ucrainean” și, astfel, cu siguranță, își vor întări credința creștină, își vor întări convingerile spirituale reușind să pătrundă mai adânc în eul lor divin, mai aproape de Dumnezeu, dar și în eul lor propriu – cel al împărăției sinelui.

Ioan CHIDEȘCIUC

"Am dorit să-l avem pe poetul național al Ucrainei, Taras Șevcenko, în limba lui Eminescu într-o formă artistică și structură cât mai aproape de adevăr"

INTERVIU ACORDAT REDACTORULUI KOLEA KURELIUK DE POETUL ION COZMEI



– Stimate domnule Ion Cozmei, vreau să deconspir de la început că vă cunosc în parte biobibliografia, cunosc bine satul în care v-ați născut (Călinești Cuparencu, satul natal al lui Gheorghe Eminovici, tatăl celui mai mare scriitor al românilor), am citit o bună parte din opera dumneavoastră poetică, m-am delectat cu traducerea dumneavoastră în limba română ale operei lirice a poetului național al Ucrainei, Taras Șevcenko, nu sunt străin nici de activitatea dumneavoastră culturală pe timpul cât ați fost, vreme de mulți ani, directorul Casei de Cultură a Sindicatelor din Suceava. Anul acesta, însă, constituie pentru dumneavoastră un an deosebit, prin faptul că Editura "Bukrek" din Cernăuți, cu sprijinul financiar al Administrației de Stat Regionale, a editat volumul *Cobzarul* (o mare parte din traducerea poeziilor lui Taras Șevcenko), volum lansat în premieră chiar la sediul Administrației de Stat din Cernăuți și premiat, până acum, de Uniunea Scriitorilor din România – Filiala Bacău, și Liga Scriitorilor din Vrancea pentru secția traducere. Vă felicit, în consecință, pentru aceste premii și vă doresc succes în munca de traducere în anii următori! V-aș ruga, totuși, de la început, să schițați aparițiile dumneavoastră literare de până acum, ținând cont că sunteți membru titular al Uniunii Scriitorilor din România și membru fondator al reparației post-decembriste a Societății Scriitorilor Bucovineni.

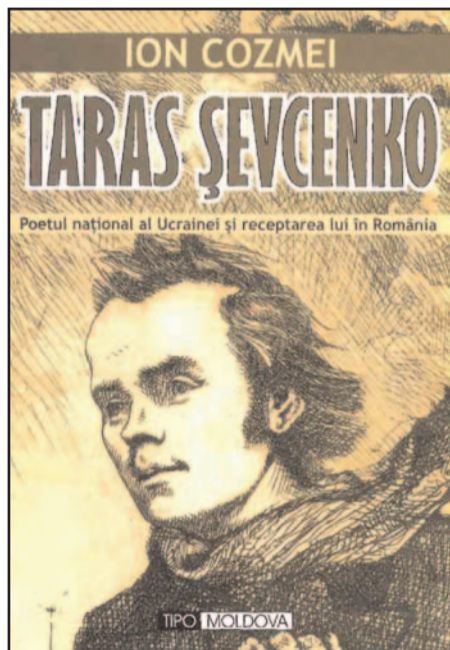
– Stimate domnule Kolea Kureliuk, ca să replic formulei tale de adresare, dă-mi voie să mi te adresez, cum fac de fiecare dată în viața de toate zilele, cu sintagma "dragă Kolea". Așadar, dragă Kolea, și eu îți cunosc într-un fel biografia, și tu ești cunoscut, la nivel național chiar, prin consecvența ta de lector avizat al presei românești și, în ultima vreme, ca

redactor al revistei Uniunii Ucrainenilor din România, "Curierul ucrainean", colaborator permanent al revistei "Flacăra lui Adrian Păunescu" și al ziarului sucevean "Crai nou".

În legătură cu activitatea mea literară aș putea să-ți spun următoarele: am debutat publicistic, cu poezie la ziarul "Scânteia pionierului", în martie 1965; debutul editorial s-a petrecut în 1985, la Editura "Junimea" din Iași, cu placheta de versuri *Subiect pentru o nuvelă*; până în prezent am beneficiat de 20 de apariții editoriale (poezie, proză memorialistică, jurnal de călătorie, traducere), 10 dintre cărțile mele fiind premiate de Uniunea Scriitorilor din România, Fundația Culturală a Bucovinei, Societatea Scriitorilor Bucovineni, Salonul Internațional de Carte de la Iași etc.; am fost tradus în limbile ucraineană, olandeză, italiană. În anul 2005, la Editura "Tipo Moldova" din Iași, mi-a fost tipărită prima antologie de autor (versuri), sub genericul *Pacient la vama destinului*. Tot antologie poate fi considerată și cartea *Cobzarul*, apărută la Cernăuți, care însumează alte trei cărți de traducere din poezia lui Taras Șevcenko.

– Să revenim, deci, la Taras Șevcenko. Când și ce v-a determinat să vă apropiați atât de mult de poezia bardului ucrainean, pe care l-ați numit în prima carte de traducere "*Marele Cobzar*"?

– La Școala Generală din satul meu natal Călinești Cuparencu am învățat limba ucraineană în primii patru ani de școală. Mutându-mă cu



familia la Suceava, am renunțat treptat la uzitarea limbii ucrainene în vorbire. La liceu am studiat limba rusă, iar la facultate am studiat limba latină, ca limbă secundară, pe care o predau și acum la liceu.

De limba ucraineană literară și de Taras Șevcenko, mai ales, m-am apropiat în anul 1985, după ce am primit în dar din partea poetului român de etnie ucraineană Mykola Korsiuk

volumul *Cobzarul* de Taras Șevcenko, apărut la Kiev, în anul 1984, la Editura Literaturii Artistice "Niprul".

Din anul 1986, am început să traduc din poezia lui Taras Șevcenko, cu ajutorul *Dicționarului ucrainean-român*, familiarizându-mă cu limba ucraineană literară, care nu este uzitată corect în satele ucrainene din sudul Bucovinei. Abia în anul 1999, la Editura "Moldova" din Iași, apare primul meu volum de traducere din poezia lui Șevcenko, sub titlul *Taras Șevcenko. Marele Cobzar*, volum apreciat, în primul rând, de către profesorul și criticul literar Ioan Chideșciuc, articolul căruia, intitulat *Încă un pas spre o receptare fidelă a lui Șevcenko*, apare ca postfață la cel de-al doilea volum de traducere, apărut la Editura "Mustang" din București în anul 2001, sub titlul *Taras Șevcenko. Poeme*. După o analiză profundă a traducerilor, bilingvul Ioan Chideșciuc este îndrituit să afirme: "Noua versiune a *Cobzarului* lui Șevcenko în românește îi restituie geniului ucrainean adevărata aură a unui mare romantic european, asemenea lui Eminescu, Byron, Schiller, Mickiewicz, înfățișându-l ca poetul celor mai profunde și fine trăiri general-umane, cu adevărat un mare cobzar universal."

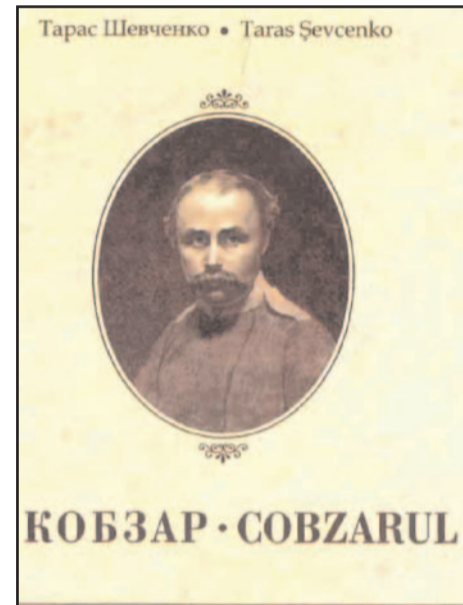
Cel de-al treilea volum din traducerea poeziilor lui Șevcenko, intitulat *Taras Șevcenko. Tinerele mele gânduri*, apărut în anul 2005 la Editura "Augusta" din Timișoara, beneficiază de un *Cuvânt înainte*, semnat de cunoscutul ucrainolog Magdalena Laszlo Kuțiuik, care notează, printre altele: "În ceea ce privește valoarea traducerilor lui Ion Cozmei, trebuie să subliniem că suntem pentru prima dată în fața unor versuri întocmite de un vorbitor nativ de limba ucraineană din țara noastră, el însuși un talentat poet român. Ar fi de dorit ca și aprecierea criticii de specialitate să nu omită acest amănunt și să fie cât mai exigentă, neocolind nici cel mai mic amănunt. Din punctul nostru de vedere, socotim că traducerea din culegerea de față sunt îndeajuns de fidele față de originalul ucrainean, depășind cu mult tălmăcirile altor traducători din spațiul literar românesc."

– Să ne oprim, totuși, la masivul volum apărut în anul 2012 la Editura "Bukrek" din Cernăuți, editură condusă de jurnalistul și editorul Daryna Maksymeț. Ce noutăți și ce avantaje aduce volumul în creația dumneavoastră și în spațiile literare românești ucrainean?

– Dragă Kolea, întrebarea ta este binevenită, pentru că, într-adevăr, ediția bilingvă a *Cobzarului* tipărit la Cernăuți este benefică pentru destinul meu scriitoricesc. Ți-am pomenit,

deja, de cele două premii naționale conferite în România pentru traducere. Conform surselor venite de la Cernăuți și Kiev, se pare că volumul va fi premiat și de Uniunea Națională a Scriitorilor din Ucraina.

Apărut cu suportul moral al Consulatului General al Ucrainei la Suceava și cu sprijinul financiar al Administrației de Stat Regionale din Cernăuți, respectivul volum bilingv beneficiază de o prefață semnată de cel



mai mare poet ucrainean contemporan, Ivan Draci, din aprecierile căruia reproducem un fragment: "Cu aceste cuvinte despre Taras Șevcenko, aș dori să felicit Editura "Bukrek" și pe talentatul traducător din România, pe cunoscutul poet român Ion Cozmei, care a pregătit traducerea în limba română a *Cobzarului* ucrainean. De mai bine de douăzeci de ani domnul Cozmei este preocupat de transpunerea în limba română a creației poetului nostru național. Traducerile sale au fost recunoscute ca fiind cele mai reușite. Acest fapt demonstrează talentul deosebit al poetului și traducătorului".

Pe ultima copertă a volumului, subsemnatul a notat următoarele: "Efortul și ambițiile noastre de a conferi poeziilor lui Șevcenko o nouă haină românească se plasează într-un demers logic și necesar, pentru a-l avea pe *Cobzarul* ucrainean în limba lui Eminescu într-o formă artistică și o structură cât mai aproape de adevăr."

– Ar mai fi de adăugat ceva la legătura dumneavoastră intrinsecă cu poetul național al Ucrainei, Taras Șevcenko?

– Cred că da. Lucrarea mea de doctorat susținută la Universitatea din București, în anul 2006, cu mențiunea "Cum laudae", poartă titlul *Taras Șevcenko – poetul național al Ucrainei și receptarea lui în România*. Mă bucur și sunt mândru de acest lucru.

– Vă mulțumesc mult pentru aceste mărturisiri și vă doresc noi și pragmatice succese pe ogorul fertil al literaturii române și universale.

SE PUN BAZELE UNOR NOI COLABORĂRI

În perioada 20-23 noiembrie, o delegație a regiunii Vinnyțea, din Ucraina a făcut o vizită de lucru la Consiliul județean Iași, ocazie cu care, în ziua de 21 noiembrie 2012, s-a semnat un Acord

membru al Consiliului, Volodymyr Hrabko, și, respectiv, directorul Centru-ului de coordonare Volodymyr Merejko. Euroregiunea "Siret-Prut-Nistru" a fost reprezentată de către președintele Dragoș



de colaborare între cele două euroregiuni, Euroregiunea "Nistru" (care include teritoriul din R. Moldova și Ucraina) și, respectiv, Euroregiunea "Siret-Prut-Nistru" (care include teritoriul din R. Moldova și România)

La festivitățile de semnare a acordului, Euroregiunea "Nistru" a fost reprezentată de către președintele Consiliului Euroregiunii, domnul Serghei Tatusiak,

Mandac și, respectiv, președintele Consiliului județean Iași, dl Cristian Adomniței.

Din spusele domnului S. Tatusiak, acordul va permite Ucrainei și, respectiv, R. Moldova, care nu sunt membrii Uniunii Europene, să colaboreze pe baze de reciprocitate cu România, care este parte a comunității europene, să atragă și să promoveze proiecte din fondurile europene nerambursabile.

În afara participării la acest moment deosebit de important pentru viitorul celor două euroregiuni, delegația din Vinnyțea a participat la un seminar pe probleme privind proiectele și dezvoltarea durabilă a regiunilor, a vizitat tehnopolisul și centrul expozițional



din Iași, Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași și alte câteva monumente reprezentative pentru municipiul nostru.

Un moment special în activitatea delegației Consiliului Regional Vinnyțea, pe timpul cât s-a aflat în Iași, a fost și întâlnirea cu comitetul filialei Iași a UUR. După aprecierea părților întâlnirea a fost deosebit de interesantă și utilă. Președintele filialei Iași a UUR a prezen-



tat un scurt istoric al filialei, colaborarea cu studenții din Ucraina, aflați la studii în Iași, iar dl Daniel Serdenciuc a prezentat o parte din realizările filialei în ultimul timp și direcțiile de acțiune pentru viitor, pe care intenționăm să le promovăm prin intermediul filialei noastre precum și al Asociației de Prietenie România-Ucraina.

Președintele Consiliului Regional Vinnyțea a fost impresionat de realizările filialei noastre, de perseverența cu care filiala urmărește promovarea tradițiilor și valorilor culturale ucrainene într-un centru universitar atât de puternic cum este Iașul și alături de celelalte minorități reprezentative din Iași. Totodată, dl Tatusiak a propus să se realizeze o colaborare mai strânsă între instituțiile, organizațiile și asociațiile din Vinnyțea și, respectiv, filiala UUR și Asociația de Prietenie România-Ucraina. În acest sens s-a convenit să se încheie un protocol de parteneriat, în cadrul căruia filiala și asociația să asigure feedback-ul între instituțiile interesate de promovarea relațiilor de colaborare dintre cele două regiuni și nu numai, propunere acceptată de noi.

Victor HRIHORCIUC,
președintele filialei Iași a UUR

Marea sărbătoare creștină din 26 octombrie – Sfântul slăvitul Mare Mucenic Dimitrie, izvorătorul de mir și făcătorul de minuni, își așteaptă în fiecare an oaspeții la Negostina. Este mare hram al ucrainenilor, cel mai important eveniment al satului. Ca de fiecare dată, oamenii merg mai întâi la biserică, unde păstorește preotul paroh Daniel Petrașuc. A devenit un obicei, de o vreme încoace, ca de hram, Sfânta Liturghie să fie oficiată de mai mulți preoți. Anul acesta au fost șase preoți invitați, oficiind slujba bilingv, adică în limba română și în cea maternă, ucraineană. Este o mare plăcere să ascuți o slujbă bisericească în două limbi, bineînțeles, de cei ce le cunosc.

După terminarea Sfintei Liturghii, oamenii satului își invită musafirii acasă la masă unde nu lipsesc tradiționalele sarmale la cuptor și răcitură (piftia).

După-amiază, la Căminul Cultural a avut loc un mare spectacol. Începând cu orele 14⁰⁰, în fața Căminului Cultural a cântat "Fanfara din Negostina" și s-a încins o horă mare ca pe vremuri.



Hora tineretului de afară s-a mutat în sala Căminului Cultural unde rând pe rând au evoluat mai multe formații: «Bistra aurie» din Ciocănești, instructor Petru Lupașcu, «Stejărelul» – Cajvana, instructor Iulian Crețu și Vasile Tomuț, «Nadiia Zamku» – Siret, instructor Bogdan Popovici, «Arcanul», instructor Sami Pohoata, «Kozaciok» – Bălcăuți, instructor, Petru Șoiman, «Vicoveanca» – Vicovu de Sus, instructor Elena Schipor și soliștii vocali Maria Știrbu, Radu Malanciuc, Nicoleta Afrasinei, Radu Andone, iar invitat special binecunoscuta solistă de muzică populară, Angelica Flutur.

HARAMUL UCRAINENILOR DIN NEGOSTINA



Ucrainenii din Negostina sunt foarte ospitalieri, de aceea, după obicei, și-au întâmpinat oaspeții cu pâine și sare. A urcat pe scenă mai întâi formația locală „Vocile Negostinei” care a deschis programul cu tradiționalul „La multi ani!” în ambele limbi pentru toți sărbătorii de Sfântul Dumitru. Singura piesă interpretată de acest grup vocal a fost «Zelene jyto, zelene!», un cântec de întâmpinare și primire a oaspeților. Mulți oameni din sală cântau împreună cu grupul vocal de pe scenă, pentru că e un cântec foarte cunoscut și îndrăgit de negostineni.

Un rol important în desfășurarea programului l-a avut prezentatorul, iar acesta a fost nimeni altul decât dl profesor Fraseniu Eusebie care a găsit mereu cele mai potrivite cuvinte în derularea programului. La început, l-a invitat pe dl primar Vasile Ursachi ca să adreseze cuvântul de deschidere și de salut din partea Primăriei comunei Bălcăuți care, de fapt, a fost și organizatorul manifestării la care a participat și Căminul Cultural din Negostina.

Toate formațiile s-au prezentat la un nivel ridicat de interpretare, de aceea au fost foarte apreciate de publicul numeros din sală și răsplătite cu aplauze.

Formația „Kozaciok” din Bălcăuți cunoscută și arhicunoscută în țară și peste hotare, condusă de dl profesor Șoiman Petru a urcat pe cel mai înalt pedestal. Grația și eleganța cu care interpretează dansurile ucrai-

nene au fost mult aplaudate. De fapt, dl profesor Șoiman Petru a avut și un rol în organizarea spectacolului, fapt pentru care îi mulțumim.

Despre soliștii vocali avem numai cuvinte de laudă, deoarece apreciază folclorul românesc și cel ucrainean.

Merită amintită evoluția solistului vocal Radu Malanciuc, fiu al satului Negostina, care a venit special din București ca să cânte și să-i încante pe consătenii săi. El a interpretat câteva cântece care au fost mult apreciate.

În încheierea spectacolului au evoluat ansamblul „Vicoveanca” din Vicovu de Sus și interpreta de muzică populară Angelica Flutur.

Despre Angelica Flutur aș putea scrie multe, dar lumea o cunoaște și apreciază cântecele ei care sunt interpretate cu mare sensibilitate. Ceea ce multă lume nu știe este că domnișoara Angelica Flutur este tot ucraincă. Ea spune că este huțulcă de la munte care vorbește tot ucraineste.

Angelica Flutur a interpretat mai multe cântece în limba română, dintre cele mai cunoscute din repertoriul ei. Dar, cireașa de pe tort, a fost un cântec în limba ucraineană dăruit negostinenilor ca o surpriză plăcută și anume «Зашуміла Буковина/ Заплакала молода дівчина».

Mulți spectatori aveau lacrimi în ochi și au rămas fără grai. Bineînțeles, aplauzele erau îndelungi și parcă nimeni nu se îndura să iasă din sală. Câteva imagini din spectacolul nostru vorbesc mai mult decât orice comentariu.

A urmat apoi "Discoteca tineretului".

Felicia GRIGORAȘ



ANSAMBLUL „KOZACIOK” DIN BĂLCĂUȚI PREMIAT LA GALA PREMIILOR FEDERAȚIEI ROMÂNE DE FOLCLOR

Sâmbătă, 17 noiembrie 2012, Teatrul Clasic "Ioan Slavici" din Arad a găzduit Gala Premiilor Federației Române de Folclor, eveniment organizat de Federația Națională de Folclor IGF România, în parteneriat cu Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad și Ansamblul Folcloric „Cununița” din Arad. Manifestarea – în cadrul căreia sunt premiate cele mai meritoase formații afiliate, dar și artiști, coregrafi sau reprezentanți ai instituțiilor publice și din spațiul media care au sprijinit activitățile culturale – nu s-a desfășurat întâmplător la Arad; ea s-a înscris pe agenda de evenimente a Universității de Vest „Vasile Goldiș” organizate cu ocazia aniversării a 150 de ani de la nașterea lui Vasile Goldiș. De asemenea, Aradul a fost ales să fie gazda acestui eveniment de marcă al folclorului românesc în semn de apreciere pentru activitatea Ansamblului Folcloric "Cununița" al U.V.V.G. și din dorința de a promova mai mult folclorul arădean, care a intrat în atenția federației odată cu cooptarea ansamblului "Cununița" al U.V.V.G. în rândurile sale și în urma prestațiilor artistice pe care ansamblul le-a avut la manifestările cultural-artistice organizate de aceasta.

„Manifestarea de astăzi este semnul nostru de cinstită și prețuire a aceluia pe care Octavian Goga l-a numit părintele națiunii românești... Ea demonstrează că am înțeles mesajul transmis de Vasile Goldiș cu ani în urmă. Cultura și tradițiile unui popor trebuie continuate din generație în generație... Testamentul lui Goldiș este dus de noi mai departe prin sprijinirea Ansamblului Folcloric *Cununița*, ansamblu format din studenți ai universității care ne reprezintă cu cinste la toate concursurile și manifestările la care participă”, a spus președintele Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad.

„Ne-am întâlnit astăzi la Arad pentru a ne bucura de sărbătoarea folclorului românesc, dar și a celui universal, căci prietenii noștri din Federația Internațională de Folclor ne-au trimis mesaje de felicitare și de susținere din întreaga lume. Este deja o tradiție să ne întâlnim anual pentru a-i premia pe artiștii care s-au evidențiat de-a lungul anului, ca semn de prețuire a muncii acestora depuse în păstrarea și promovarea folclorului românesc. La mulți ani folclorului!”, a afirmat domnul Dorel Cosma, președintele IGF România, care a primit, în semn de apreciere, „Globul de Cristal UVVG” din partea domnului prof. univ. dr. Cristian Haiduc, prorector al Universității de Vest "V. Goldiș".

Printre laureații galei din acest an s-a numărat și Ansamblul „Kozaciok” din Bălcăuți – Suceava (instructor-profesor Petru-Ștefan Șoiman), care a fost distins cu Premiul Anului 2012. A fost premiată și Nicoleta Daneliuc, dansatoare în cadrul ansamblului bălcăuțean, ea câștigând și titlul de Miss Zamfira în cadrul Festivalului „Nunta Zamferei”, organizat în luna iulie a acestui an la Bistrița. Ansamblul „Kozaciok” este înființat în primăvara anului 2009; la foarte scurt timp i se propune să devină membru al IGF România, în această calitate participând la multe manifestări artistice unde a reprezentat cu cinste comunitatea ucraineană din România. În acest an, ansamblul a fost desemnat să reprezinte și Ucraina la Festivalul Internațional „Nunta Zamferei”, fapt care demon-

strează valoarea și profesionalismul de care dă dovadă colectivul condus de Petru-Ștefan Șoiman.

Un premiu special în cadrul galei a fost cel acordat lui Cristian Pomohaci. „Sunt onorat să mă aflu în această seară aici, o seară petrecută în familie, familia celor care iubesc folclorul. Distincția primită astăzi mă înnobilează atât ca om, cât și ca artist”, a spus vizibil emoționat cunoscutul interpret de muzică populară. Prin cântecul său, Cristian



Pomohaci i-a plimbat pe toți cei prezenți în sala teatrului „Ioan Slavici” pe ulițele satului său natal – Rebrîșoara, prilej de reîntoarcere la anii de neuitat ai copilăriei. Cântecurile sale cu un profund mesaj au reamintit că „A fi om e lucru mare/A fi domn e o-ntâmplare” și că „Îs și gazdă și calic/Am de toate, n-am nimic.”

Spectacolul artistic a fost susținut de Ansamblul Folcloric „Cununița”, Arad cu suite din zona Ineului, a Zarandului; de Ansamblul Folcloric „Cununa de pe Someș” cu dansuri din diverse zone ale provinciilor românești (Ardeal, Bucovina, Oltenia etc.); de Ansamblul „Sincron” care a pregătit un itinerar prin lumea dansului săsesc, italian, rusesc. Un moment inedit a fost cel de muzică orășenească, semicultă în interpretarea celor de la „Rapsodia”. Pe scena teatrului arădean, dansul s-a împletit armonios cu frumusețea cântecului popular românesc, în interpretarea unor nume cunoscute din zonă.

Promovarea și valorificarea tezaurului folcloric românesc reprezintă principala preocupare a Comitetului Național IGF România. Asociația grupează în jurul său aproximativ 5 000 de artiști din diferite zone folclorice ale României, organizații și ansambluri de cântece și dansuri care au în componență dansatori, soliști și instrumentiști. Sediul central al asociației este în municipiul Bistrița, județul Bistrița-Năsăud, locul de unde a plecat și inițiativa înființării și de altfel un loc de referință pentru folclorul românesc. Încă de la începutul activității sale, asociația a fost recunoscută și a aderat la Uniunea Internațională de Folclor IGF. Federația are deosebite conlucrări cu asociații și ansambluri folclorice din Italia, Germania, Franța, Ungaria, Bulgaria, Serbia, Grecia, Ucraina, Turcia, Spania, Cehia, Rusia, Mexic, Israel, Iordania și alte țări cu care an de an efectuează schimburi culturale care s-au extins de la folclor și spre alte genuri artistice.

Merită amintit și faptul că în acest moment funcția de președinte al Uniunii Internaționale a Federațiilor de Folclor este deținută de domnul profesor Dorel Cosma, un om preocupat de cultura

tradițională românească pe care încearcă s-o păstreze intactă și pură și s-o facă cunoscută lumii întregi. De asemenea, nu este trecută cu vederea nici zestrea de tradiții a folclorului universal pe care încearcă s-o popularizeze în România.

Despre ce înseamnă folclorul în viața domnului Dorel Cosma ne spune chiar domnia sa în rândurile care urmează: „Au trecut ani mulți de când în sfera preocupărilor mele folclorul ocupă un loc important.

Am reușit să-l cunosc și să-l prețuiesc destul de târziu. Eram proaspăt absolvent de facultate, repartizat la Școala Generală din Șieui. Fiind născut la Bistrița, bunicii din Bistrița și Târgu Mureș, repartitia la Șieui a fost primul meu contact direct cu publicul rural. N-a fost nici ușor, nici simplu. Pe atunci, părerea mea despre folclor era cam aceeași cu a tinerilor adolescenți de astăzi. Nu-mi plăcea muzica populară, nu-mi plăcea dansul popular, ci doar ce venea din Occident. La Șieui am început să văd lucrurile altfel. Am întâlnit aici oameni minunați, ca regretații Sânziana și George Olar, Hanzi Baci, învățătorul Vasile Gotea și Ignat Pantea și mulți, mulți alții. De la ei am învățat să prețuiesc arta populară și jocul de pe Valea Șieului cu dansatorii săi extraordinari și de neîntrecut. Am văzut cu câtă migală și pasiune femeile satului își concepeau și realizau costumele populare. Zestrea pentru tinerele fete era o preocupare permanentă a mamelor și bunicelelor care în pragul măritişului erau în stare să organizeze o adevărată expoziție completă de artă populară. Am participat alături de elevii mei de atunci și de părinții lor, la numeroase momente importante din viața satului care apoi de-a lungul timpului s-au cristalizat în concepții solide despre valoarea și importanța folclorului românesc.”

Lăcrămioara GRIGORCIUC

SIESTA DIN CREPUSCUL

*Pentru Maria din Marea Nordului
– o ultimă inscripție pe valurile mării –*

*Se-tinde nevăzut preaneagra trenă
În trupu-mi rupt din zămisleri suave,
Moartea se zbenzue în inima-mi – arenă –,
Toreador vânat voi alerga prin snoave...*

*Mi-a mai rămas ocaua din lumină-n
Preaverde-mi talpă de copil gângav,
Nu știu cum iarba-n mine se anină,
Când cade câte-o stea în ochiul meu, firav...*

*Un ultim zbrucium-n a serii grea siestă...
Tu m-ai cuprins, știind de a mea trenă...
Toreador vânat – în lumea ta, ecvestră –,
Voi fi și tulnic în a mea orchestră,
De dincolo de nori – în a cerului orchestră...*

Pablo ROMANIUC

DE ZIUA NAȚIONALĂ ... ALĂTURI DE PRIETENI

Ziua Națională a României a fost sărbătorită la Iași nu doar de români, ci și de două echipe de tineri șahiști veniți din Ucraina (Cernăuți) și Republica Moldova (orașul Bălți).

Municipalitatea împreună cu asociația locală de șah a organizat un turneu de șah la care au fost invitați copii în vârstă de la 7 la 14 ani, amatori și campioni locali la șah, din Ucraina, R. Moldova și două echipe din Iași. Turneul s-a desfășurat la sediul Primăriei Iași, în prezența unui public numeros. Scopul acestui turneu a fost ca vecinii noștri și o parte dintre colaboratorii municipiului nostru să

Iași. Întregerile au fost tovarășești, toate echipele au fost premiate cu cupe iar șahiștii au primit diplome de participare. Chiar dacă în cadrul turneului nu s-a urmărit realizarea unui clasament, acest turneu a reprezentat o experiență utilă pentru viitorul tinerilor șahiști. Printre șahiștii echipei ucrainene s-au remarcat elevii Ivan Eremita, Evhen Hrod și Ihor Panciuk, care au câștigat câte două din cele trei jocuri.

Delegația Ucrainei a fost condusă de doamna Tatiana Tatarciuk, din partea Direcției Informații, Relații cu Societatea Civilă și Internaționale a Primăriei orașului Cernăuți.

Pentru a se asigura o îmbinare a utilului (posibilitatea de a verifica nivelul de pregătire al copiilor în tainele șahului) cu plăcutul (vizitarea unor locuri încărcate de istorie și frumusețe

din Iași), filiala Iași a UUR cu sprijinul organelor locale a găsit o soluție ca tinerii șahiști împreună cu persoanele care i-au însoțit să mai rămână în Iași pentru încă o zi, ocazie cu care au vizitat complexul Palas, Bojdeuca lui Ion Creangă, Complexul muzeal "Moldova", Muzeul "Unirii", au participat la parada militară din Piața Independenței, au participat la inaugurarea pomului de iarnă și au făcut un



aiabă posibilitatea să participe la Ziua Națională a României și să cunoască din frumusețile orașului Iași, oraș înfrățit cu Cernăuțiul și în al doilea rând de a diversifica sfera relațiilor între municipiul Iași și orașele Bălți, Cernăuți, Chișinău și Ungheni, prin organizarea unor acțiuni culturale-sportive și nu numai. La turneu au participat în total 24 de șahiști câte 6 din Ucraina și R. Moldova și 12 din



tur al orașului. Impresiile au fost deosebite, iar imaginația copiilor era fără de margini. Pe tot parcursul vizitelor s-au făcut comparații între cele două orașe înfrățite, scoțându-se în evidență legăturile dintre ele prin trecutul lor, prin arhitectură, prin oamenii de cultură și personalitățile care au trăit și lucrat, chiar și un timp mai scurt, în cele două orașe. Așadar, s-au găsit rădăcinile unor confluente româno-ucrainene la Iași. În acest sens a avut loc o discuție cu adjunctul șefului Departamentului Relații Internaționale al Primăriei Cernăuți ca, de comun acord, să facem studii asupra personalităților care au avut ceva în comun cu Iașul și Cernăuțiul în particular și Ucraina în general, propunere acceptată de interlocutorul meu.

Cu ocazia primirii delegațiilor participante la turneu de către reprezentanții Primăriei Iași, șeful Departamentului Relații Internaționale al Primăriei Cernăuți a oferit Asociației de Prietenie România-Ucraina o diplomă din partea Primăriei orașului Cernăuți.

Delegația orașului Cernăuți a fost primită la sediul filialei Iași a UUR, ocazie cu care s-au purtat discuții interesante pe probleme de colaborare și parteneriat în viitor între filiala Iași a UUR, Asociația de Prietenie România-Ucraina și Administrația regiunii și a orașului Cernăuți, în cadrul Acordului de înfrățire între cele două orașe. Cu această ocazie, am oferit membrilor delegației din Cernăuți mici atenții constând din reviste și presă ucraineană și CD realizate de filială: "Bucătăria ucraineană de sărbători", "Patrimoniul lui Șevcenko-pictor" și, respectiv, "Pe urmele lui Șevcenko – aspecte biografice".

De comun acord cu reprezentantul Primăriei Cernăuți, am convenit să ne implicăm mai mult în promovarea unor relații de colaborare și parteneriat între organizații, instituții, asociații, firme din România și Ucraina și de promovare a tradițiilor și valorilor ucrainene în Iași și, respectiv, în Ucraina.

Victor HRIHORCIUC,
președintele filialei Iași a UUR

Semnificația Zilei Naționale a României

Sub acest titlu, la școlile cu clasele I-IV din Mărișei și Călinești Enache, comuna Dărmănești s-au desfășurat festivitățile dedicate Zilei de 1 Decembrie.

La Școala din Mărișei, școală de centru, despre Ziua Națională a României a vorbit dl prof. Vasile Perpeliuc, director coordonator.

La acțiune au participat elevii și cadrele didactice.

Elevii au recitat și cântat cântece patriotice sub îndrumarea profesoarelor Marinela Mihai și Laura Aroneț.

În cadrul Școlii din Călinești Enache, despre semnificația Zilei Naționale a vorbit dl prof. Lucian Dimitriu, iar programul artistic a fost pregătit de cadrele didactice Valentina Ciobăniței, Irina Vasilescu și Petru Ilincăi.

Ca și la Mărișei, programul artistic a debutat

prin intonarea Imnului de Stat, urmat de un recital de poezii patriotice. Au fost interpretate cântecele: „Suntem români mereu“, „Dac-am plecat Ardealul din tine“, „Treceți, batalioane, Carpații“, „Vin români la Alba iar“.

Elevii David Zbierea, Victor Moșneagu și Vasile Dănilă au prezentat sceneta „Scrisoarea a III-a“ de Mihai Eminescu.

Activitatea s-a încheiat cu un concurs „1 Decembrie – Ziua Națională a României“ la care au luat parte elevii claselor V-VIII.

Kolea KURELIUK



Lupta pentru libertate, identitate și independență a Republicii Populare Ucrainene în perioada 1917-1921

(Urmare din numărul 223/224)

În acest scop, reprezentanții împu-terniciți ai Directoratului (S. Ostapenko, O. Grekov, I. Mazepa și S. Bacinski) s-au întâlnit în stația Bierzula, la 6 martie 1919, cu reprezentantul comandamentului francez (colonel Freidenberg) pentru a stabili condițiile de colaborare între R.P.U. și Antantă. Întâlnirea s-a terminat fără un rezultat pozitiv din cauza cerințelor de neacceptat impuse de reprezentantul francez.

Datorită presiunii trupelor bolșevice, Directoratul și Guvernul R.P.U. s-au mutat, la 6 martie 1919, din Vinnyțea la Jmerinka și apoi la Proskuriv, unde, la 14 martie 1919, a avut loc o consfătuire a Guvernului, Directoratului, a reprezentanților partidelor politice și a organizațiilor obștești, în care S. Ostapenko, primul ministru al Guvernului, a prezentat o informare asupra rezultatului discuțiilor purtate cu reprezentantul Antantei. S-a luat în discuție propunerea de a întrerupe tratativele cu Antanta. Consfătuirea nu a ajuns la un numitor comun.

Pe baza Acordului semnat la Fastov la 1 decembrie 1918, aprobat la Kiev de Congresul Muncii, la 28 ianuarie 1919, între Republica Populară Ucraineană și Republica Populară Ucraineană de Vest, reprezentanții Directoratului s-au întâlnit la Proskuriv la 15 martie 1919 cu delegația condusă de E. Petrușevyci, președintele R.P.U.V. pentru a analiza situația creată pe front și mersul tratativelor cu reprezentanții Antantei. Ei au ajuns la concluzia ca Directoratul să continue tratativele cu Antanta și să nu accepte propunerile avansate de Comitetul Central al Partidului Socialist Revoluționar Ucrainean la 12 martie 1919 de a întrerupe tratativele cu Antanta și să înceapă discuțiile cu Rusia Sovietică după ce, în prealabil, vor recunoaște forma de guvernare sovietică în Ucraina.

Această situație critică în care se afla Republica Populară Ucraineană ale cărei trupe militare erau hărțuite de trupele Armatei Roșii, a dat naștere la discuții aprinse, între partidele socialiste care o sprijineau, privind: reorganizarea Directoratului, dizolvarea Guvernului condus de S. Ostapenko; încheierea păcii cu Polonia; apropierea de Republica Sovietică Socialistă Ucraineană ș.a. Datorită neînțelegerilor între aceste partide ucrainene de dreapta și de stânga nu s-a putut ajunge la o înțelegere convenită.

Drept rezultat Directoratul a hotărât la Rivne, la 9 aprilie 1919, cu

guvernul condus de S. Ostapenko să demisioneze, iar în locul acestuia a fost numit un nou guvern condus de B. Matros, în componența căruia au intrat 11 miniștri.

La Zdolbuniv, lângă Rivne, a avut loc, la 11 aprilie 1919, Consfătuirea comandanților armatei R.P.U. și a comandamentului armatei galițiene, sub conducerea comandantului suprem Symon Petliura. S-a analizat situația de pe fronturi, starea de luptă a celor două armate și măsurile ce trebuiau luate pentru ieșirea din această situație critică. Consfătuirea nu a reușit să găsească soluții constructive.

Guvernul condus de B. Matros a prezentat la Rivne, la 12 aprilie 1919, poporului ucrainean o declarație în care a arătat situația în care se află Republica Populară Ucraineană și a chemat poporul ucrainean la luptă atât împotriva bolșevicilor, cât și a polonezilor. Cu acest prilej, a fost numit noul comandant al armatei R.P.U. – generalul O. Osețki în locul generalului O. Grekov.

În această perioadă (18 iunie 1919) tratativele de pace între părțile beligerante (începute la 18 ianuarie 1919) au fost continuate. Țările care au făcut parte din Rusia țaristă (Azerbaidjan, Estonia, Georgia, Lituania, Caucazul de Nord, Belorusia și Ucraina) prin reprezentanții săi, au trimis conducerii Conferinței de Pace de la Paris o declarație de protest împotriva recunoașterii de către aceasta a delegației conduse de generalul rus Kolceag, considerat ca singurul reprezentant al Rusiei. Republicile respective au solicitat Conferinței respective să fie „recunoscute ca țări independente, fără alți interlocutori”.

Pentru a opri ostilitățile între R.P.U. și Polonia, la Lvov, la 20 iunie 1919, delegația militară a R.P.U. condusă de generalul Delvig (viitorul șef al Misiunii Extraordinare Militare a Ucrainei în România din iulie 1919 a încheiat un Tratat provizoriu cu delegația poloneză privind încetarea ostilităților militare, stabilirea liniei de demarcație între cele două țări beligerante (denumită linia Delvig).

Ca urmare a ofensivei Armatei Roșii, la începutul lunii iulie 1919, armata R.P.U. a părăsit Proskurov (6 iulie) și Jmerinka (8 iulie), ceea ce a permis armatei bolșevice să înainteze spre Kamianet-Podilskyi, unde se afla conducerea Directoratului și Guvernul R.P.U.

Directoratul emite o hotărâre, la 4 iulie 1919, privind înființarea în cadrul Guvernului R.P.U. a unui mi-

nister care să țină legătura cu Guvernul R.P.U.V. De asemenea, în hotărârea respectivă Directoratul și-a manifestat nemulțumirea referitor la declararea președintelui E. Petrușevyci ca dictator al Republicii Populare Ucrainene de Vest.

Armata Ucraineană din Galiția și Guvernul acesteia au trecut în zona de răsărit a râului *Ubruci*, ceea ce a permis unirea celor două armate ucrainene pentru a lupta mai eficient împotriva trupelor bolșevice. Astfel, în partea a doua a lunii iulie 1919 armatele unite ale R.P.U. și R.P.U.V. au pornit ofensiva împotriva trupelor sovietice, ocupând pe rând orașele Moghilev, Insulele Negre și Proskuriv.

La începutul lunii august 1919, a avut lor la Lucerna (Elveția) Congresul Internațional Socialiste, care a aprobat Declarația privind dreptul la suveranitate al țărilor care au făcut parte din fosta Rusie: Armenia, Georgia, Estonia, Lituania, Letonia, Ucraina și Caucazul de Nord. La Congres au participat M. Hrușevskyi, D. Isaevyci, B. Matiușenko și P. Didușok ca reprezentanți ai partidelor socialiste ucrainene.

La Kamianet-Podilskyi, la 10 august 1919, a avut loc o consfătuire a reprezentanților conducerii armatei R.P.U. cu comandantul suprem S. Petliura. La această consfătuire s-a hotărât planul de luptă privind ofensiva spre Kiev și numirea generalului M. Iunakiv la conducerea celor două armate ucrainene.

Astfel, la 12 august 1919, a început contraofensiva armatei unite a R.P.U. și R.P.U.V. în direcția Kiev, împotriva armatei sovietice ucrainene. Au fost ocupate orașele Vinnyțea (12 august), Chmelnyțkyi (14 august), Berdicev (19 august) și Jytomyr (21 august).

La 27 august 1919, la Kamianet-Podilskyi unde se afla Guvernul și Directoratul s-a format un nou Guvern condus de I. Mazepa în care au intrat 14 miniștri, printre care și miniștrii din vechiul cabinet: B. Matros, V. Petriv, A. Levyțkyi ș.a.

Unitățile militare unite conduse de generalul A. Kravs au pătruns în Kiev la 31 august 1919. În aceeași zi, s-a apropiat de Kiev și armata lui Denikin condusă de generalul Bredov. La ultimatumul generalului armatei albe, comandantul armatelor ucrainene care erau inferioare ca număr și dotare față de cele ruse albe să părăsească Kievul fără luptă, astfel încât în septembrie ele s-au amplasat pe aliniamentul Kozatin, Berdicev, Jytomyr.

Datorită acestei situații Guvernul

R.P.U. a adresat o notă de protest către țările Antantei privind ocuparea Kievului, la 31 august 1919, de către armata lui Denikin.

Totodată, comandantul suprem al armatelor R.P.U., Symon Petliura, a adresat, la 2 septembrie 1919, un apel către cetățenii Ucrainei să sprijine armata populară ucraineană și s-o ajute cu alimente și încălțăminte.

La Kamianet-Podilskyi, la 17 septembrie 1919, comandantul suprem al armatei R.P.U., Symon Petliura, a adresat o proclamație către poporul ortodox din Ucraina în care a prezentat principalele obiective din programul Guvernului R.P.U.: independența Ucrainei (R.P.U.); transferul pământului către țărani fără răscumpărare; ziua de lucru de 8 ore; asigurarea dreptului de participare a tuturor cetățenilor la alegerile pentru Parlamentul Ucrainei. Această linie politică a fost susținută și de către reprezentanții partidelor politice, organizațiilor obștești, precum și de membrii Comisiei Congresului poporului muncitor.

În partea a doua a lunii septembrie 1919, Directoratul a transferat toate prerogativele lui Symon Petliura, care la 24 septembrie 1919, a declarat război armatei lui Denikin, chemând poporul ucrainean „să lupte pentru apărarea cuceririlor revoluției”.

Campania împotriva lui Denikin a fost grea și inegală, trupele ucrainene fiind obligate din nou să se replieze spre Vest.

Pe de altă parte, în noiembrie 1919, din Vest înaintau trupele poloneze, care au încălcat Acordul convenit cu R.P.U. la 1 septembrie 1919, fapt ce a determinat Guvernul R.P.U. să treacă la lupta de partizani.

Armata ucraineană galițiană, în loc să lupte alături de armata R.P.U., conform Acordului încheiat anterior, a convenit, la 1 ianuarie 1920, cu Comitetul revoluționar bolșevic din Podolia să treacă de partea Armatei Roșii.

Totuși, și fără sprijinul armatei galițiene, unitățile armatei R.P.U. au reușit să pătrundă prin spatele armatelor vrăjmașe și să ajungă, la 12 ianuarie 1920, la Elisavetgrad, iar la 12 februarie 1920, au trecut pe partea stângă a Niprului, fiind primită de locuitorii comunelor cu bucurie. Această operațiune a arătat locuitorilor comunelor respective că Armata Națională Ucraineană trăiește și luptă pentru libertatea lor.

(Continuare în numărul următor)

Mihai POCORSCHI

IX. Dragoste la prima prima vedere

(Urmare din numărul 225/226)

Soliman auzi că Pașa Husein adusese de la Caffa o ucraineană de o frumusețe răpitoare. În haremurile sultanilor ucrainencele erau foarte apreciate, au fost cazuri când au fost cumpărate plătinindu-se greutatea lor în aur!

Fiind un om cult și inteligent sultanului nu-i plăcea faptul că, potrivit postulatelor Islamului, soațele menite sultanilor nu trebuiau să fie foarte inteligente, ci să fie cât mai ascultătoare și supuse. În general erau așa de timorate, bătute-n cap, încât corespundeau cu desăvârșire noțiunii de "roabă". Soția sultanului trebuia să fie cea mai sclavă dintre sclave, adică cea mai ascultătoare, cea mai supusă, cea mai tăcută. Așa era scris la lege.

Dar autoritatea lui Soliman era atât de mare, încât îi permitea să se mai abată de la lege.

– Credeți că sunt un animal, că nu aș putea să-mi doresc o soție care să corespundă sufletului meu? striga el la slugile lui care îi alegeau fete pentru harem. Haremul meu este plin de momâi frumoase. Iar dacă și fiii mei, cei care îmi vor lua locul în viitor, vor semăna cu mamele lor și vor fi niște molâi, atunci va fi vai de Poarta noastră... Mă înțelegeți?

Multe capete căzură ale supușilor, care, săraci cu duhul, nu îl înțelegeau pe sultan. Dar Pașa Husein își cunoștea de-acum prea bine stăpânul. Nu degeaba se duse pe mare până la Caffa: la iarmaroacele de-acolo se pot găsi fete ucrainence, "roxolane" frumoase cu ochi căprui. El văzuse la viața lui destule din acestea căci în tinerețe participase la campanii în Ucraina. Ba, chiar, în taină, ținea la el acasă o ucraineană. El admira și respecta femeile din Ucraina pentru frumusețea lor, mintea lor ageră, sinceritatea, tandrețea, mândria, înclinația pentru muzică, pentru cântec. Cei doi fii ai lui, făcuți cu ucraineanca lui, se bucurau de mare apreciere la curtea sultanului pentru inteligența lor. Ca urmare, Husein spera că o fată provenită dintr-un atât de eroic popor îi va fi pe plac sultanului.

Dar... numai lui Allah îi sunt cunoscute stările de spirit schimbătoare ale marelui Soliman, tainicele sale dorințe și preferințe. Se pare că în această zi era vesel și bine dispus, dar dispoziția omului este foarte schimbătoare, mai ales în cazul unor mărimi atât de înalte. De aceea, lui Husein îi tremurau picioarele.

– O, Allah, ajută-l pe sârmanul Husein să intre în grațiile marelui Soliman – murmura repede pașa în șoaptă. Tu știi, o, Allah, ce nebăgat în seamă am ajuns la curtea lui Soliman, eu, bietul Husein!

Pașa o lăsă pe Roxolana să treacă înaintea lui. La semnul unui bei încruntat oștenii tăcuți ridicară grelele tuiuri⁶⁾ în semn de salut. Nastea și Husein-pașa intrară în sala tronului.

Pașa începu să tremure și mai tare observând că în preajma sultanului se mai aflau mulți nobili de la curte, precum și oaspeți din țări străine. Asta nu este a bine, își zise pașa. De obicei, în asemenea situații sultanul caută să demonstreze în fața tuturor

îndemânarea lui de a mânuși sabia... Husein își aduse aminte câte capete s-au rostogolit de pe podiumul înalt pe care se afla tronul. Dar, nu e nimic de făcut, trebuie, la urma urmei, să riști. Husein nu mai are altă soluție. Mulți caută să-l îndepărteze, să-l înlăture, îl împiedică să se afirme, îl invidiază pentru inteligența fiilor săi, pentru succesul campaniilor din trecut și luxosul său palat de lângă Bosfor. Au făcut ce-au făcut de l-au lipsit de orice funcție la curte, de aceea Husein tare ar mai avea nevoie să se remarce în fața sultanului. Husein înțelegea care este situația lui în momentul acesta: ori își va pierde deîndată capul, ori va reuși să-i bage în cofă pe toți invidioșii.

Incovoindu-se până la pământ, de parcă îl apucaseră niște crampe la stomac, Husein-pașa înainta cu pași mici spre Sultan. Arăta atât de caraghios: părea că scurmă în podea cu nasul lui mare și coroiat, încât pe Nastea aproape o pufni râsul,



abătându-i pe moment gândul de la necazurile sale.

Fata mergea dreaptă și mândră, era bucuroasă că era atâta lume în jurul sultanului. Lasă-i să vadă că ucrainenii nu-și pleacă capul în fata cotropitorilor. "Tatăl meu a murit ca un adevărat luptător. Nici mama nu s-a speriat de tătari, a murit încercând să sară în apărarea mea. Apăi, nici eu nu mă voi înfricoșa de sabia lui Soliman". Acum ea nu mai vedea pe nimeni decât pe sultan – un bărbat arătos, smead, cu barbă, care se ridică, iute în întâmpinarea ei.

"A dracului fetișcană!" o înjură în gând pașa. Măcar capul de și l-ar apleca. Dar, nu-i nimic, lasă să vadă sultanul cum această fata mândră, de o frumusețe divină, îi va cădea la picioare".

Toți rămăseseră cu privirile țintă la Nastea. Prin muselina ușoară a vâlului se întrezărea silueta ei zvultă. Sultanul făcu un semn de nerăbdare din mână – și Husein smulse vâlul de pe fată.

În sală se lăsă o tăcere mormântală. Ceea ce, potrivit șariat-ului⁷⁾, era permis să vadă numai sultanul, văzură toți: o minune dumnezeiască în mijlocul palatului! O făptură de o frumusețe neasemuită, cu linii delicate ale corpului, cu părul blond împletit într-o coadă lungă ce-i ajungea până la genunchi. Dar, mai ales privirea! Privirea spiritualizată a ochilor ei căprui, luminoși era plină de tristețe, de mahnire, dar și de dispreț.

Doar o clipă rămase Nastea descoperită în văzul tuturor, că, îndată se și înfășură în vâl – severă, mândră, intangibilă.

– O, mare padișah!, cu un gest studiat, pașa cel încovoiat își duse mâna la piept. O, împărate peste împărați, sultan al sultanilor! Vitejii tăi oșteni încă n-au reușit să cucerească acea insolentă Ucraină, căzăcească, dar iată că cea mai frumoasă floare a acelei țări a fost culeasă și aruncată la picioarele tale!

Cu un gest teatral, Husein întinse mâna spre sultan și aruncă o privire încordată, mândră spre Roxolana. Ei, acum, ea trebuia să se prosternă la picioarele lui Soliman și să-i sărute încălțările. Dar ea... rămânea în picioare...

Stătea, înfășurată în vâlul ei, doar fața îi era descoperită, lăsând să se vadă un zâmbet ironic.

– Jos! scrâșni din dinți Husein. Dar ea rămase în picioare. Se lăsă o tăcere spăimoasă. Se auzea din depărtare, dinspre Cornul de Aur, cum clipocesc valurile și cum se tânguie pescărușii.

Toți așteptau. Așa ceva nu se mai întâmplase niciodată în palatul sultanului.

Husein-pașa, în disperare, căzu în genunchi și își aplecă cu umilință capul; pregătit pentru execuție își dezgoli ceafa slabă și zbârcită, ca gâtul unei găini jumulte.

Toți se uitau ba la mândra Nastea, ba la sultan.

„Pentru ce pedeapsa asta?”, murmură pentru sine Husein. Blestemat fie ceasul când mi-a dat prin gând să-i aduc sultanului o ucraineană.

Auzi cum Soliman se apropie de ei cu pași repezi. Îndată, sabia va șuiera și... Dar sabia nu șuieră. Sultanul se opri în fața Nastei. Cuprins de vrajă. Fiind o fire sinceră și deschisă nu putea să ascundă valul de simțăminte care îl tulburaseră. O privea în ochi, de parcă era hipnotizat.

– Cum se numește această încântătoare și proaspătă floare a Ucrainei? întreba încet, în cele din urmă, Soliman.

– Roxolana, mărite sultan, răspunse pașa, fără să ridice capul.

Și iar tăcere. Apoi se auzi vocea autoritară a sultanului care spuse ferm:

– Ea va fi soția mea. Îmi va naște un fiu la fel ca ea. Iar pe tine, înțeleptule Husein, te numesc "reis-efendi" și îți dăruiesc o mică de pungi cu galbeni!

Traducere de Olha ANDRICI

6) tui = steag făcut din 2 - 3 cozi lungi albe de cal, atârinate de o lance vopsită în roșu cu o semilună în vârful.

7) șariat = legea sacră musulmană; legislația islamică.

Viața lui Taras Șevcenko



(Urmare din numărul 223/224)

Nu se cunosc motivele pentru care un an întreg Engelhardt n-a luat nicio măsură pentru ca Taras să-și continue pregătirea artistică, deși la Petersburg acesta nu era un lucru greu. Băiatul visător, cu ochi frumoși, inteligenți și triști era pentru magnatul-moșier un sclav al său. Și cu toate acestea, în sufletul acestui sclav, pe care boierul iarăși și-l făcuse lacheu, nu se stingea nici pentru o clipă dorința de a învăța "divina artă": gustase deja din acea jinduță știință și pe deasupra, probabil, era de-acum conștient de aptitudinile sale artistice. Și iată că începe să-l implore pe boierul său să-i îngăduie din nou să studieze pictura. Mult timp, acesta nu s-a lăsat convins, până ce, în sfârșit, "stărutoarele rugăminti" ale lui Taras au reușit să-l înduplece și Engelhardt l-a încredințat cu contract pe patru ani unui "meșter artizan de diverse lucrări de artă" pe nume Șyreaev.

De ce s-a întâmplat astfel, de ce l-a dat Engelhardt pe Șevcenko la un meșter artizan și nu la un pictor-artist – e o chestiune care ar necesita lămuriri, însă, din păcate, le putem căuta doar în presupuneri. Se poate admite că zgârcitul boier s-a răzgândit și n-a mai vrut să cheltuiască bani pentru ca Șevcenko să studieze pictura. Ucenicia la un bun maestru de pictură ar fi costat destul de scump, iar la Academia de Arte, atunci, pe iobagi nu-i mai primeau. De aceea, probabil, s-a apucat Taras de alt proiect: l-a rugat pe boier să-l dea la învățătură la un pictor decorator. Fiind de acord cu asta, Engelhardt, dacă nu imediat, atunci în scurt timp, ar fi avut din asta chiar un câștig – ar fi primit bani de la meșter pentru iobagul său, chiar Șevcenko însuși și-ar fi putut lega de asta speranța unei eliberări, dacă nu totale, măcar parțiale: cu timpul, devenind el însuși meșter, chiar după o ucenicie îndelungată, putea trece "pe dijmă", adică, trăind și muncind independent, să-i plătească boierului o anumită sumă din câștigul său, iar dacă i-ar merge bine, ar putea să-și răscumpere totala libertate. Probabil în această nădejde a și început să-l asalteze cu "stărutoare rugăminti" și în cele din urmă și-a atins scopul. Boierul a văzut că nu poate face din Taras un lacheu ca lumea, iar foloasele materiale ale proiectului pe care i l-a prezentat erau evidente pentru Engelhardt. La urma urmei, putem presupune cu deplină îndreptățire că Engelhardt chiar de la început primise bani de la Șyreaev pentru băiatul lui, căci Taras nu era un ucenic pe care Șyreaev îl lua direct de la plug – băiatul trecuse deja prin ucenicie la atelierul meșterului din Varșovia și se pricepea nu numai să

mânuiască pensula, dar și desena bine, așa că pentru un meșter ca Șyreaev, Taras era de-acum într-o oarecare măsură muncitor calificat, lucru de care meșterul se putea convinge, supunându-l pe băiat la o probă.

Dezbrăcând tunica de lacheu, Taras a îmbrăcat halatul de zugrav și a început o viață nouă, mult mai grea decât serviciul în casa boierului, o viață plină de tot felul de umilințe, de jigniri amare și lipsită de bucurii. Pentru a caracteriza condițiile generale ale acestei vieți, merită amintite cuvintele lui Kuliș din autobiografia lui Șevcenko pe care el o redactase: pomenind de "băieții pe care părinții sau vreo altă autoritate îi dau spre învățătură la meșteșugari", Kuliș scria: "drepturile meșterului asupra lor nu cunosc niciun fel de limite: ei îi sunt pur și simplu robi. Executarea tuturor treburilor casnice și gospodărești și satisfacerea tuturor mofturilor stăpânului casei și ale membrilor familiei lui erau condiții indiscutabile".

Șyreaev, după cum povestește chiar Șevcenko, "ținea în permanență trei, iar uneori chiar mai mulți nespălați în halate pestrițe, numiți ucenici, iar dacă era nevoie, mai tocmea cu ziuca sau cu luna de la unu până la zece țărani din Kostroma – vopsitori și geamgii, așa că în meseria sa – și prin artă, și prin capital – nu era ultimul dintre meșteri". Era un om zgârcit, necioplit și rău. Pentru că și-a petrecut "amărăta tinerețe în mizerie și neajunsuri", avea convingerea că aceasta este calea normală către bunăstare, la care și el însuși a ajuns cu atâta trudă. Elevilor săi nu le tolera și nu le îngăduia nimic nicio-dată, iar dacă vreunul dintre ei greșea cu ceva, îl și bătea. Când se încheia sezonul lucrărilor de pictură, Șyreaev nu le permitea ucenicilor săi să iasă nici măcar de sărbători – doar poate până la biserică. Întârziind duminica la masa de prânz, Șevcenko știa că va fi bătut. Filosofia de viață a lui Șyreaev în privința oamenilor care depindeau de el era foarte simplă: "pe mine, zicea, nu m-a mângâiat nimeni pe cap, și-atunci de ce i-aș mângâia eu pe alții?". Mai pe scurt, vorba lui Șevcenko: "jupânul lui era mai afurisit decât oricare dintre dascălii-spartani". Este foarte posibil că, acceptând să fie slugă la acest meșter-zugrav, băiatul și-a imaginat că viața lui va fi la fel cum fusese la meșterul din Varșovia, dar acela fusese un om bun și conștiincios, meșter în tradiția europeană a adevăraților breslași, iar aici Taras s-a trezit în plină sclavie la un bătăran moscovit, care "abia-abia a ieșit târâș în lume" și "de bine ce s-a cățărat", a și devenit un autentic harpagon.

Să fugă de la Șyreaev, cum fugise odinioară de la pictorul-diacon din Lyseanka, Taras nu mai putea: fusese "contractat" pentru patru ani, iar Șyreaev, chiar dacă era necioplit și rău, îl putea totuși învăța câte ceva pe Șevcenko; se pricepea, fără discuție, la artele decorative și stăpâna tehnica picturii. Pe atunci era la modă pictarea saloanelor, împodobindu-le cu motive clasice: borduri și medalioane cu amorași și cu scene mitologico-bucolice pe pereți, cu subiecte mai complicate pe plafoane. Pentru aceasta, înainte de toate, trebuia învățată bine și tehnica culorilor, și

îndemânarea în mânuirea pensulei, iar Șevcenko a afirmat chiar el că la Șyreaev a învățat nu numai "să devină zugrav", ci și "pictor". Însăși situația fără ieșire îl silea acum pe băiat "să îndure toate încercările", și-apoi a văzut din experiență că nu te poți revolta și fugi veșnic. Dar la o muncă mai interesantă, mai "de pictor", evident că meșterul nu l-a pus chiar de la început și o astfel de muncă nici nu exista tot timpul, în schimb existau în permanență lucrări de vopsitorie obișnuită, iar Șevcenko își aducea mai târziu aminte cu amărăciune cât de "trist și fără speranță" fusese începutul carierei lui artistice: chiar el spune că începuse prin "a râșni ocrul și miniul, a vopsi dușumele, acoperișuri și garduri". Cu inima strânsă, era nevoit să aibă mereu în minte: "Rabdă, cazacule, și ai să ajungi ataman!".

Cât timp a stat la boierul său în strada Mohov, măcar era în compania oamenilor din părțile lui, slugi ca și el, iar între acestea, era chiar și un prieten, Ivan Neciporenko. La Șyreaev, se trezise între străini, dar soarta i-a trimis și aici un tovarăș dintre ai lui, pe Htodot Tkacenko, tot "un nespălat în halat pestriț". Acest Htodot era foarte flegmatic și nevorbăreț, dar era totuși un suflet de-al lui. Tot aici, la Șyreaev, a avut Taras prilejul să învețe și limba rusă pe care până atunci o auzise doar de la boier și musafirii lui și din care cunoștea numai un număr limitat de expresii. Încă la Kyrlyivka se obișnuise să citească ceva, când fusese la părintele Koșyța. La Varșovia, cu siguranță, s-a folosit de orice prilej pentru a citi ceva. La Șyreaev era mai rău: Jupânul considera probabil aceasta "un răsfăț" și nu îngăduia să ardă lumina noaptea, dar dacă o astfel de interdicție putea fi încălcată pe furiș, pentru lumânări avea nevoie de bani, iar acei bani n-avea de unde să-i ia. Însuși Șyreaev "avea câteva cărți", între care traducerea rusească în șase volume a interesantei și popularei enciclopedii a lumii antice *Călătoriile tânărului Anacharsis*, opera abatelui Barthélemy. Șevcenko o putea răsfoi doar în vreo sărbătoare, când stăpânii nu erau acasă. Pe pereții camerelor meșterului atârnav stampe după Rafael, Audran, Poussin și Volpati și era "o mapă plină cu alte stampe", dar el nu-i permitea lui Șevcenko să deseneze după ele, temându-se ca acesta să nu le strice. Dar și în această atmosferă înăbușitoare, a unei case de "stăpân" meschin, irupea uneori câte o rază artistică. O rubedenie de-a lui Șyreaev studia la Academia de Arte și, chiar dacă nu locuia la Jupânul lui Șevcenko, era un oaspete frecvent în casa lui. Venea pe la Șyreaev și un alt concetățean de-al lor, I. K. Zaițev, student și el la Academia de Arte. Când veneau tinerii în vizită la Șyreaev, aveau loc modeste serate literare: I. K. Zaițev citea cu glas tare poezii de Jukovskiy și Pușkin. Atunci Șevcenko și Tkacenko se postau în spatele ușii întredeschise a sufrageriei Jupânului și ascultau cu nesaț.

(Continuare în numărul următor)

Traducere de Corneliu IROD

1. Jean-Jeques Barthélemy (1716-1785): *Voyage du jeune Anacharsis en Grèce* (1787 – 4 vol.); e adevărat că autorul se călugărise, dar n-a fost abate niciodată; a scris eseuri pe teme de orientalistă, arheologie, numismatică (C. Ir.).

2. Rafael Sanzio (1483-1520) – unul dintre marii pictori ai Renașterii italiene (C. Ir.).

3. Claude Audran (1658-1734) – pictor francez (C. Ir.).

4. Nicolas Poussin (1594-1665) – pictor clasicist francez; compoziții și peisaje inspirate din Biblie sau din mitologie (C. Ir.).

5. Giovanni Battista Volpati (1633-1706) – pictor baroc italian, autorul tratatului de arte plastice *La verità pittoresca* ș.a. (C. Ir.).

Discursul președintelui la festivitățile organizate în Palatul „Ucraina“ cu prilejul Zilei Independenței

(Urmare din numărul 225/226)

Am convingerea că alegerile parlamentare din acest an vor constitui un punct de plecare pentru realizarea unor schimbări fundamentale în societatea ucraineană.

Se va rezolva problema perfecționării sistemului bugetar. Comunitățile și regiunile vor primi atribuții și posibilități pentru propria lor dezvoltare. Va primi un nou impuls și reforma administrativă. Alegerile trebuie să fie oneste și să respecte legislația. Reformele au nevoie de o putere reprezentativă legitimă.

Împiedicarea formării acestei puteri, blocarea și compromiterea acestui proces o pot face doar dușmanii modernizării statului nostru.

Sunt convins că prin eforturile conjugate ale conducerii politice a statului, ale puterii reprezentative de la toate nivelurile și din toate comunitățile vom învinge împotriva adversarilor reformelor de la centru și din teritoriu.

În ceea ce mă privește, voi face tot ce este necesar pentru a asigura realizarea acestor transformări.

Adunarea Constituțională va asigura, între altele, un nivel ridicat de specializare și de transparență în pregătirea noii redacții a Constituției.

Fac apel la toate forțele politice și civice să uite de actuala conjunctură politică și să ia parte la activitatea Adunării.

Următorul pas îl va constitui reformarea organelor de ordine. Organele noastre de ordine, serviciile speciale trebuie să devină nu doar un instrument eficient de combatere a corupției și a criminalității în toate formele în care ele se manifestă, ci să asigure și respectarea necondiționată a legilor și a drepturilor cetățenilor.

La realizarea acestui obiectiv va contribui aplicarea noului Cod de procedură penală și adoptarea pachetului de legi privind avocatura și procuratura.

Dar cea mai mare importanță îl va avea dezvoltarea sistemului judiciar ucrainean care constituie instrumentul de apărare a drepturilor cetățenilor. Iar aceasta este o problemă serioasă pentru viitoarele reforme economice, mai ales dacă vorbim despre reformă agrară, de privatizare și de atragere a investițiilor interne și externe.

O justiție dreaptă și independentă este o garanție a respectării drepturilor proprietarului și ale investitorilor. De aceea, continuarea reformei judiciare este o condiție-cheie a continuării procesului de modernizare a economiei ucrainene.

Scopul reformelor economice nu este numai înnoirea tehnică și tehnologică. Obiectivul nostru este construcția unei economii deschise fără corupție și fără „economie subterană“.

Aș vrea să subliniez încă o dată faptul că noi mizăm pe dezvoltarea liberei inițiative competitive și lipsite de constrângeri. În aceasta constă baza prosperității statului nostru în viitor.

În prezent, numeroase țări aleg calea majorării impozitelor. Pentru noi, nu aceasta este soluția. Dimpotrivă, noi trebuie să continuăm deregle-

mentarea și liberalizarea legislației naționale.

Cer să se elimine total toate presiunile asupra oamenilor de afaceri. Să se stârpească în modul cel mai hotărât „descinderile abuzive“ ale organelor de ordine și ale celor de control asupra întreprinzătorilor corupți. Trebuie să curățăm de ele organele de stat.

În schimb, trebuie să stabilim „reguli de joc“ precise și stabile, să creăm garanții clare privind dreptul de proprietate care ne va permite să descoperim potențialul de afaceri al societății ucrainene. În același timp, aceasta va deschide calea intrării în Ucraina a companiilor și a oamenilor de afaceri străini care vor să-și deschidă o afacere, o nouă întreprindere sau să lucreze cu noi la unele proiecte de inovații.

Reducând presiunea asupra oamenilor de afaceri, garantăm dezvoltarea economică pe termen lung.

Cu toate acestea, oportunitatea economică nu este nici pe departe singura unitate de măsură. În secolul al XXI-lea, independența unui stat capătă o dimensiune clară în care omul se află în centrul ei.

Cetățeanul apreciază viabilitatea propriului stat pe baza stării de securitate a vieții și muncii sale, a nivelului de satisfacere a principalelor nevoi sociale, a rezolvării problemelor proprii, a protecției mediului și a creării condițiilor pentru autorealizare.

Din păcate, trebuie să constatăm faptul că pe parcursul celor două decenii politicienii s-au ocupat mai mult de atributele externe ale independenței și nu de administrarea țării și de viața oamenilor.

Fondul locativ și gospodăria comunală se află în stare critică. Cresc în permanență riscurile tehnologice. Cataclismele naturale au acutizat problema securității mediului și a capacității de combatere a calamităților naturale.

Am convingerea că dezvoltarea infrastructurii trebuie să stea la baza activității noastre de consolidare a independenței Ucrainei în deceniul următor.

Acest obiectiv poate să formeze temelia consensului național. Căci ceea ce vom face va fi pentru noi și pentru generațiile viitoare.

Acționând în această direcție, vom crea condițiile necesare pentru reformarea sferei sociale.

Sfera socială ramificată, dar practic ineficientă, pe care am moștenit-o încă din timpul Uniunii Sovietice satisface tot mai puțin așteptările populației.

Nivelul protecției sociale acordate de stat nu protejează în suficientă măsură de sărăcie. Pe de altă parte, ajutorul social este adesea acordat unor cetățeni înstăriți.

Acest sistem nu este corect și de aceea trebuie schimbat și modernizat. Noi am făcut pași substanțiali în această direcție prin realizarea unor inițiative sociale.

În același timp, trebuie să înțelegem faptul că neajunsurile sistemului de protecție socială se resimt mai acut în condițiile scăderii nivelului de bunăstare a populației.

Am convingerea că creșterea economiei ucrainene modernizate va constitui o bază sigură pentru majorarea veniturilor cetățenilor.

Ucraina s-a angajat pe drumul construirii unei



societăți caracterizate prin dreptate socială și nu ne vom abate de la acest drum.

Progresul statului ucrainean modern depinde de modernizarea sistemului național de învățământ, de o nouă abordare a problemei păstrării culturii și spiritualității naționale.

Piatra de temelie a politicii umanitare rămâne susținerea limbii ucrainene ca unică limbă de stat.

Pentru ca noul produs cultural să fie creat în limba de stat, pentru ca în limba de stat să se efectueze cercetări științifice, să se turneze filme, statul va pune în aplicare programul de susținere a limbii ucrainene sub toate aspectele.

Sarcina noastră comună este crearea și păstrarea spațiului cultural unitar al țării noastre, acordarea fiecărui cetățean al Ucrainei a dreptului de a-și folosi liber limba maternă.

De aceea, vom perfecționa legislația referitoare la dezvoltarea și folosirea altor limbi în Ucraina.

Pe de altă parte, trebuie să asigurăm culturii noastre, științei și economiei noastre un loc demn în actuala lume globalizată. Pentru aceasta, trebuie să avem un dialog direct cu Vestul și cu Estul. De aceea, am pus în fața Guvernului sarcina să creeze condiții prielnice pentru învățarea celor mai importante limbi străine, începând din învățământul preșcolar și continuând cu învățământul școlar, universitar și în cadrul centrelor de perfecționare a calificării.

În încheierea discursului meu aș dori să subliniez faptul că politica transformărilor pe care o realizăm în momentul de față este opțiunea noastră liber asumată.

Noi nu punem în aplicare directive venite din exterior, nu încercăm să copiem ceva și să plantăm, fără nicio fundamentare în Ucraina.

Cursul spre înnoire este expresia voinței poporului ucrainean însuși. Vrem să fim o națiune modernă. Vrem să trăim într-un stat dezvoltat din punct de vedere economic, un stat influent, democratic și de drept.

Înnoirea este, astăzi, o idee națională. Ea ne unește indiferent de afinitățile noastre religioase și culturale, indiferent de locul în care trăim sau muncim. De aceea, sunt convins că cursul reformelor pe care l-am ales va fi încununat de succes.

La mulți ani, dragi compatrioți!

La mulți ani cu prilejul Zilei Independenței!

Pagină realizată de **Ion ROBCIUC**

UCRAINA - mai aproape